

Landskapslag om allmänna vägar i landskapet Åland. (N 1/1957)

A l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -

s e s framställning till Ålands landsting med

nr 1/1957. förslag till landskapslag^{ar} om allmänna vägar i land-
skapet Åland.

Vägväsendet i landskapet har liksom i riket utvecklats snabbt under detta århundrade och det har visat sig nödvändigt att samhället mer och mer övertager väghållningen. Ännu under 1800-talet kunde väghållningen till största delen åläggas jordägarna och mindre sammanslutningar av dem. Motorfordonstrafiken har emellertid medfört, att mycket större krav numera ställas på vägarna, icke blott de större vägarna för genomfartstrafik utan även små vägar till mindre byar och avsides belägna bosättningar. Härav följer att väghållningen blir betungande och för nedbringande av kostnaderna blir anskaffning av maskiner för väghållningen den enda utvägen. Dessa investeringar kunna icke bäras av små samfälligheter och i vårt landskap icke ens av kommunerna i den utsträckning, som vore önskvärt. I stället blir det landskapet, som mer och mer måste övertaga väghållningen, då landskapet kan hålla erforderliga maskiner för landskapets vägnät och sålunda pressa ned underhållskostnaderna.

Den stadigt ökande motorfordonstrafiken har redan i slutet av trettio-talet föranlett upptagande av frågan om en ny väglagstiftning i riket. Av kända orsaker har behandlingen måst framskjutas till fyrtio-talet och beredningen har sedermera lämnat kommitté-stadiet och slutligen resulterat i 1954 års lag om allmänna vägar.

Landskapsstyrelsens föreliggande förslag till landskapslag i ämnet bygger i allt väsentligt på rikets lag. I denna har en mängd stadganden av sakrättslig natur intagits i avsikt att reglera övertagandet av mark för vägar och jordägarens rätt till ersättning för jord, skada och olägenhet. Dessa stadganden falla utom landskapets lagstiftningsbehörighet och har därför intagits sakligt sett oförändrade. Stadgandena rörande förfarandet vid planering och byggande av väg har jämväl intagits likadant i förslaget. Här är det närmast frågan om att fastslå redan tidigare tillämpad praxis, som dock blivit formellt mera preciserad.

Den viktigaste nyheten i den nya lagstiftningen är, att landskapet i princip kommer att övertaga byggandet och underhållet av samtliga allmänna vägar. Dessa vägar indelas i tvenne klasser: landsvägar och bygdevägar. Till landsvägar hänförs alla vägar som betjäna den allmänna genomfartstrafiken, man kunde kalla de

"interkommunala vägar". Till bygdevägar åter hänförs vägar, som endast eller huvudsakligast betjäna trafik av lokal natur. Byggande och underhåll av bygdevägarna kommer delvis att bekostas av vederbörande kommuner, emedan det här är fråga om vägar för trafik väsentligen inom kommunens område, såsom vägar, som förbinda en by eller ett bosättningsområde med landsväg eller annan större samfärdsled. De kommunalvägar och andra vägar, som icke skulle övertagas till bygdevägar, då de icke betjäna allmän trafik i tillräcklig omfattning, komma främdeles att underhållas enligt särskild lagstiftning, som tillsvidare endast är under beredning. I förslaget har därför stadgats, att för sådana vägar tillsvidare skall gälla nuvarande lagstiftning, men att främdeles kommer att förordnas annorlunda. Från 1958 kommer således de kommunalvägar i landskapet, som icke övertagas till bygdevägar, att underhållas på samma sätt som hittills. Det är inte troligt, att den planerade lagstiftningen om de utom allmänna vägar stående vägarna skall utesluta understöd ur allmänna medel för dessa vägars underhåll.

Det är icke möjligt att i detta sammanhang framlägga en slutlig plan för övertagandet av bygdevägar. Beslut därom skall enligt förslaget fattas av landskapsstyrelsen efter vederbörande kommuns hörande. Då övertagna vägar i stort sett komma att under-

006
100 200

hållas grundligare än de vägar, som icke övertagas, blir kostnadsskillnaden allmänt tagit icke stor för kommunerna. Det blir därför i varje särskilt fall av stor betydelse, om ifrågavarande vägs iståndsättande till bygdeväg kommer att medföra stora kostnader och om trafiken på vägen verkligen motiverar dess förbättring och ett grundligare underhåll.

Här skall likväl några allmänna riktlinjer närmare beröras. I landskapet finnes för närvarande lands- och kommunalvägar i jämförelse med rikets motsvarande vägar enligt följande:

	Åland		Riket	
	km	m/invånare	km	m/invånare
Landsvägar	320	15 (18)	35.000	8 (12,5)
Kommunal- o. byväg	406	18 (22,5)	26.000	5 (9,6)
Allmänna vägar	726	33 (40,5)	61.000	13 (22,1)

Under kommunalvägar har för landskapets del upptagits endast de vägar, som för närvarande äro kommunalvägar medan motsvarande tal för riket utgör sammanlagda längden av kommunal- och byvägar. Olikheterna i gällande lagstiftning medför, att landskapet proportionellt har mycket mera kommunalvägar än riket, men byvägar i riket underhållas med understöd ur statsmedel. Då landskapet

007
100 200

har ett annat förhållande mellan landsbygds- och stadsbefolkning än riket, har inom parentes angivits antalet meter per invånare i det fall att endast landsbygdsbefolkningen räknas. Den det oaktat något ojämna proportionen mellan landskapets och rikets allmänna vägar torde få tillskrivas den omständigheten, att landskapet genom djupa havsvikar är mycket sönderskuret, varigenom korta förbindelsevägar mellan olika delar av landskapet icke har kunnat åstadkommas utan alltför höga brobyggnadskostnader.

Då anslag budgeteras för lands- och bygdevägars byggande och underhåll, bör givetvis såsom hittills en viss proportion till rikets anslag tagas till utgångspunkt och denna därefter justeras med beaktande av speciella förhållanden. Inom ramen för av Landstinget godkända anslag kan sedan bygdevägar övertagas efter det beräkningar om de framtida underhållskostnaderna gjorts. Dessa beräkningar äro under arbete och skola slutföras så att övertagandet kan ske sedan landskapslagen i ämnet antagits. I riket räknar man med övertagande av sammanlagt 22.000 km kommunal- och byvägar, varför endast 4.000 km skulle falla utom den nya väglagens tillämpningsområde. Detta innebär att blott 6,5 % av nuvarande allmänna vägar skulle överföras till kategorin

ägovägar.

Det är givet, att landskapet har möjlighet att i detta avseende avvika från rikets normer. Man kunde tänka sig att i större utsträckning övertaga vägar till bygdevägar om blott underhållet kan utföras utan att vad som kan kompenseras i utgifter behöver överskridas. Då likväl maskinellt underhåll utgör en absolut förutsättning för att underhållskostnaderna skall kunna hållas inom rimliga gränser, ställer det sig svårt att övertaga en del av de nuvarande kommunalvägarna på den grund att redan ras istandsättande skulle medföra oskäligt höga kostnader i förhållande till nytta och behov. Dessutom anser landskapsstyrelsen det vara klart, att övertagna bygdevägar också skall hållas ett efter förhållandena tillfredsställande skick. De trafikanterna, som begagna sig av dessa vägar, böra kunna lita på, att vägarna alltid äro i farbart skick om icke övermäktiga naturhinder tillfälligtvis föreligger.

Landskapsstyrelsen anser, att kommunernas deltagande i bygg- och underhåll av bygdevägar bör bibehållas vid samma proportioner som i riket. I förslaget har alltså kommunerna i medeltal att svara för 30 % av byggnadskostnaderna och 40 % av under-

hållskostnaderna. Från dessa procentsatser komma avsteg att göras på grund av särskilda omständigheter enligt stadgandena i 95 § genom procentuella höjningar och sänkningar. I undantagsfall kan landskapet stå för viss bygdeväg. För att ge en mera konkret bild av den nya lagstiftningens verkningar har landskapsstyrelsen uppgjort en tabell över fördelningen av bygdevägarernas underhållskostnader från den 1.1.1958. Tabellen ingår som bilaga efter motiveringen.

Underhållet av bygdevägarna skulle i princip ombesörjas av landskapet, som skulle hålla för ändamålet nödig maskinpark och helt svara för administrationskostnaderna. I kostnaderna för själva byggandet och själva underhållet skulle emellertid kommunerna deltaga enligt ovannämnda procentsatser.

Den nya lagstiftningen medför också enligt förslaget vissa förändringar beträffande inom Mariehamns stads område befintliga vägar. I överensstämmelse med rikets lag har också inom stadsplanlagt område befintliga vägar hänförts till landsvägar eller bygdevägar intill det ställe, där gata anses begynna, och landskapet kommer i sådant fall att vara väghållare. I särskilda fall kan dock ett omvänt förhållande tänkas, d.v.s. att staden

är väghållare men landskapet deltagar i kostnaderna. De egentliga gatorna bli såsom tidigare helt under stadens förvaltning.

I rikets nya väglagstiftning har vissa frågor av principiell natur, till vilka tidigare lagstiftning icke tagit ställning, blivit klarlagda. Sålunda har rikets väglag ställt sig på den ståndpunkten, att väghållares rätt till vägmark icke är äganderätt utan ett slags nyttjanderätt, av lagen kallad vägrätt, som till tiden är obegränsad och förty skall gälla så länge behov af frågavarande mark för vägändamål föreligger. I samstämmighet härmed har en särskild lag tillkommit i grundlagsenlig ordning för reglering av frågan om rätten till förutvarande vägmark, och har denna fråga lösts så, att marken återgår till dess tidigare ägare, eller där dessa icke kan utrönas, till de fastigheter, som gränsa till vägmarken. Dessa stadganden äro av sakrättslig natur och falla utom landskapets lagstiftningsbehörighet varför de intagits sakligt oförändrade. Då lagen om rätt till förutvarande vägområde icke i Landstinget förutsätter från väglaglig ordning avvikande behandling, har dessa stadganden inarbetats i förslaget som ett nytt kapitel 10.

Då det likväl i vissa fall kan vara av betydelse för väghållaren

att förvärva äganderätt till viss vägmark, har möjligheten att i sådant fall expropriera mark bibehållits. Givetvis kan mark också förvärfvas genom köp, där jordägaren är villig att avyttra marken. På förutvarande vägområden skall efter den nya lagstiftningens ikraftträdande väghållaren anses ha vägrätt.

Overtagandet av mark för vägändamål skall enligt förslaget grunda sig på i vederbörlig ordning fastställd vägplan och förverkligas genom en s.k. vägförrättning. Denna förrättning är huvudsakligen en lantmåteriförrättning och skall utföras av lantmätare jämte tvenne godemän. Härvid skall markägarnas intressen beaktas och de ersättningar fastställas, som bör erläggas för marken och för skada och olägenhet. Dessutom kan i samband med vägförrättningen uppstå frågor om ägoreglering och inlösen av mark, som genom vägbygget blir oanvändbar för dess ägare. Samtliga dessa bestämmelser höra till sakrätten och skiftesväsendet och falla utom landskapets lagstiftningsbehörighet. De ha därför intagits sakligt oförändrade i förslaget.

Enligt gällande landskapslagstiftning äger kommunerna deltaga i markinlösen för landsväg efter den nytta de provas ha av vägbygget. Detta har ofta varit anledning till missnöje, då för

delningen av markinlösningskostnaderna alltid måste ske mer eller mindre schematiskt. I förslaget har därför i överensstämmelse med stadgandena i rikets nya lagstiftning, inlösen av mark för landsvägar helt åvälvts landskapet. Kommun är endast skyldig att utan ersättning ställa sådan mark till förfogande, som kommunen redan tidigare äger. Vad öfrer bygdevägarna beträffar, skall markinlösen ingå i byggnadskostnaderna för dessa vägar, varför kommunen kommer att få stå för samma andel i markinlösningskostnaderna som i övriga byggnadskostnader.

Då genom förslaget landskapet skulle bli väghållare för praktiskt taget alla allmänna vägar inom landskapet, kommer den kommunala vägförvaltningen att minska väsentligt i omfång. Kommunal vägförvaltning kommer sålunda att förekomma endast i kommuner, där kommunen blir väghållare för viss bygdeväg eller där kommunalvägar eventuellt kommer att kvarstå. I sådant fall skulle en vägnämnd handha förvaltningen inom kommunen i den mån icke annan myndighet finnes tillsatt för ändamålet, såsom byggnadskontoret i Mariehamn. Då en centraliserad förvaltning också beträffande dessa vägar är behövlig, kommer de

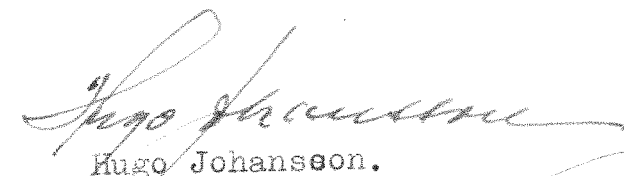
kommunala väghållningsmyndigheterna att arbeta under landskapsstyrelsens uppsikt. Då den i riket förekommande uppdelningen mellan länsstyrelse, distriktsförvaltning, väg- och vattenbyggnadsstyrelse, kommunikationsministerium och statsråd icke har motsvarighet i landskapet, kommer alla förvaltningsuppgifter för landskapets del att omhänderhas av landskapsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer dock att omhänderha uppgifter i samband med lantmåterifrågor, och förvaltningsrättsliga besvär gå givetvis till högsta förvaltningsdomstolen.

På grund av det ovan anförda får landskapsstyrelsen härmed vördsamt förelägga Landstinget till antagande bilagda förslag till landskapslag om allmänna vägar i landskapet Åland och landskapslag angående införande av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland.

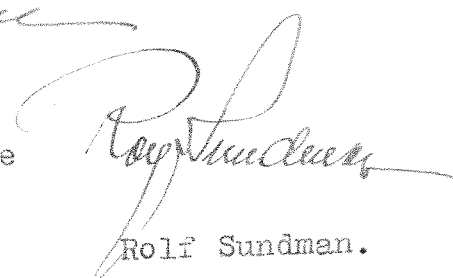
Mariehamn den 30 januari 1957.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johanson.

Landskapssekreterare

Rolf Sundman.

Kommunernas andel i bygdevägar och underhållskostnader efter införandet
av den nya väglagen 1.1.1958.

Kommun	Inv. 31.12. 1955	Landsvägar 1.1.1958 km	Komm. vägar 31.12. 1957 km	Bygdevägar		Komm. vägar		Utjämningskoefficient			Slutlig %
				1.1.1958 km	m/inv.	1.1.1958 km	m/inv.	1	2	3	
Eckerö	927	17,5	22,6	5,5	5,9	17,1	18,4	0,95	1,00	1,09	41,4
Finström	1988	36,0	37,8	25,2	12,7	12,6	6,3	1,15	1,02	0,82	38,5
Föglö	1155	19,0	35,9	17,7	15,3	18,2	15,8	0,95	0,95	0,76	27,4
Geta	719	9,0	13,9	10,0	13,9	3,9	5,4	0,95	0,97	0,79	29,1
Hammarland	1450	44,5	30,7	18,9	13,0	11,8	6,1	1,05	1,07	0,81	36,4
Jomala	3973	51,2	80,9	46,0	11,6	34,9	8,8	1,15	0,97	0,84	37,5
Lemland	1236	21,5	24,1	13,2	10,7	10,9	8,8	1,05	1,01	0,87	36,9
Lumparland	424	15,6	4,8	4,8	11,3	-	-	0,95	1,16	0,85	37,5
Saltvik	2005	38,9	48,6	25,4	12,7	23,2	11,6	1,15	1,00	0,81	37,3
Sund	1362	35,4	19,4	9,7	7,1	9,7	7,1	0,95	1,10	1,03	43,1
Brändö	871	3,8	26,2	5,2	6,0	21,0	24,1	0,75	0,85	1,08	25,8
Kumlinge	768	10,7	25,8	13,9	18,1	11,9	15,5	0,75	0,92	0,72	19,9
Kökar	650	10,6	14,9	9,0	13,8	5,9	9,1	0,75	0,99	0,79	23,5
Sottunga	282	3,0	3,8	3,8	13,5	-	-	0,95	1,00	0,80	28,8
Vårdö	621	7,6	11,5	5,0	8,1	6,5	10,5	0,95	0,98	1,00	37,2
Summa	18431	323,7	400,9	213,3	11,6	187,6	10,2	-	-	-	34,3

L a n d s k a p s l a g

om allmänna vägar i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Denna landskapslag avser sådana för den allmänna samfärdseln upplåtna vägar, som hållas genom det allmännas försorg på sätt nedan stadgas. Dessa vägar äro allmänna vägar.

Allmän väg kan även vara allenast för samfärdsel av visst slag avsedd körväg eller gångstig eller väg, som begagnas endast vintertid (särskild vinterväg). Om dessa gälla i tillämpliga delar stadgandena i denna landskapslag.

Angående gatuhållning gäller vad därom är särskilt stadgat.

2 §.

Allmänna vägar äro landsvägar eller bygdevägar.

3 §.

Till väg höra körbana och övriga trafikbanor, såsom gång- och cykelbana, samt de områden, anläggningar och anordningar, som var-

aktigt erfordras för deras bestånd och begagnande, såsom vägren, slänt, bankett, dike, mitt-, skilje- och gränsremsa, omkörnings-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde, som ansluter sig omedelbart till väg, så ock skyddsvärn, trumma, bro, färja med färjläge och färjled, brygga, som förklarats ansluten till väg, ävensom vägmärke.

Till väg såsom dess biområden höra plats, som varaktigt erfordras för uttagning av väghållningsämnen, ävensom för väghållningen nödiga byggnads- eller upplagsområden samt till trafikanternas begagnande upplåtna allmänna parkerings- och lastningsområden.

Område, som avses i 1 mom., utgör vägområdet. Vägområde, vars gränser icke fastställts vid lantmäteriförrättning, sträcker sig ett avstånd av en meter från yttre kanten av diket eller, där diket icke finnes, vägs slänten eller -skärningen.

4 §.

Väghållning omfattar byggande och underhåll av väg.

Väghållaren ombesörjer väghållningen och därtill hörande angelägenheter, svarar i första hand för kostnader, som föranledas av väghållningen, samt utövar de rättigheter, som erhållits för densamma.

Väghållare är landskapet eller kommun.

5 §.

Väghållningen beträffande landsväg bekostas av landskapet i enlighet med stadgandena i 11 kapitlet med däri angivna undantag. I fråga om bygdeväg fördelas väghållningskostnaderna mellan landskapet och kommunerna enligt stadgandena i nämnda kapitel.

6 §.

Med byggande av väg avses anläggning av ny väg samt förbättring av väg.

Vad om förbättring av väg är stadgat gäller i tillämpliga delar jämväl om flyttning av väg.

7 §.

Ny landsväg må anläggas:

1) om vägen prövas nödig för genomgående långväga samfärdsel eller för annan sådan allmän samfärdsel, som icke huvudsakligen är av allenast lokal betydelse; eller

2) om vägen anses nödig för annat allmänt behov.

8 §.

Ny bygdeväg må anläggas, om den är nödig huvudsakligen för kommunens inre samfärdsel eller för annan sådan allmän samfärdsel, som är av allenast lokal betydelse.

9 §.

Biområde till väg må anordnas och väg förbättras, då allmänt behov sådant kräver.

10 §.

Väg skall till sträckning, höjdläge och bredd samt även i övrigt byggas så, att ändamålet med vägen vinnes så förmånligt som möjligt, utan att annan tillskyndas större skada eller olägenhet än nödigt är.

Inom område, för vars användande stadsplan eller byggnadsplan gäller, må väg ej läggas så, att förverkligandet av planen eller därtill hörande bestämmelser försvåras.

11 §.

Väg skall hållas i ett för samfärdseln tillfredsställande skick.

Till underhåll av väg räknas:

1) påförande av väghållningsämnen, vägbanans jämnande, vägdamms bindande, då detta anses nödigt, åtgärd för vägens torrhållning, reparation och ombyggnad av trumma samt hållande av bro, bänkar och färja i brukbart skick;

2) uppsättande av skyddsvärn, vägmärke eller annan dylik anordning;

3) avlägsnande av byggnader, upplag och anordningar, markhinder samt träd, buskar och, om så är nödigt, även annan växtlighet från vägområdet och invid vägen, såvida icke åtgärden med hänsyn till storleken av därmed förenade kostnader är att hänföra till vägförbättring;

4) drift av färja, anordnande av isväg i stället för färjförbindelse, bevakning av bro samt öppnande och stängande av rörlig bro;

5) avlägsnande av snö- och ishinder samt åtgärder vid översvämning för vägens hållande i farbart skick, här i inbegripet vägens utstakande;

6) anordnande av tillfällig farväg med anledning av snö- eller annat naturhinder eller vägskada; samt

7) övriga åtgärder för vidmakthållande av väg i ett för samfärdseln tillfredsställande skick eller för avlägsnande av hinder invid vägen.

1, 2 mom. avsedd åtgärd, som företages i samband med vägens byggande, hänföres till vägbyggnad.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat äger icke tillämpning i fråga om underhåll av lastningsområde, som upplåtits till trafikanternas

020
110
begagnande.

12 §.

Vintertid skall landsväg hållas fri från hinder av snö och is i den utsträckning, som erfordras för motorfordonstrafik, där ej landskapsstyrelsen på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl bestämmer, att väg skall hållas i skick allenast för samfärdse med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av sådana hinder ej skola vidtagas.

Bygdeväg skall vintertid hållas i farbart skick för samfärdse med hästfordon, såvitt väghållningsmyndigheten icke bestämmer, att vägen skall öppenhållas jämväl för trafik med motorfordon eller att snö- och ishinder icke behöva avlägsnas.

13 §.

Blir väg obehörlig för samfärdseln vintertid genom att särskild vinterväg anordnats, vare dess hållande i farbart skick ej nödigt under den tid vintervägen kan användas.

Har till följd av snöfall eller av annan orsak tillfällig farvåg anordnats vid sidan av väg, må med vägens försättande i farbart skick anstå, så länge hindret varar och den tillfälliga farvägen hålles farbar.

14 §.

Bygdeväg skall förändras till landsväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen erhållit den betydelse, som i 7 § 1 punkten avses.

Bygdeväg må förändras till landsväg under samma förutsättningar, under vilka ny landsväg enligt 7 § 2 punkten må anläggas.

15 §.

Landsväg må förändras till bygdeväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen icke längre uppfyller de förutsättningar, under vilka väg jämlikt 7 § må byggas såsom landsväg, men vägen dock är nödig för sådan allmän samfärdse som har lokal betydelse.

16 §.

Enskild väg må förändras till landsväg eller bygdeväg under de förutsättningar, som enligt 7 och 8 §§ fordras för anläggning av ny landsväg eller bygdeväg.

17 §.

Allmän väg må indragas eller begagnande av mark såsom vägs biområde förklaras hava upphört, om vägen eller biområdet till följd av att ny väg anlagts eller eljest icke längre anses behörlig med

022
020 150
hänsyn till allmän fördel.

18 §.

landskaps-
Genom förordning bestämmes, huruvida och under vilka villkor avgift må uppbäras för begagnande av till bygdeväg hörande färja. Denna avgift, som jämväl må bestämmas att utgå såsom arvode åt färjans förare, må icke vara högre än kostnaderna för färjans underhåll förutsätta.

19 §.

Vid väghållning skall iakttagas vad om forntida minnesmärken, fredande och om naturskydd samt om flyttande av rösen och andra fasta råmärken är särskilt stadgat.

2 kap.

Om väghållare.

20 §.

Såvitt av stadgandena nedan i denna paragraf icke följer annat är landskapet väghållare beträffande såväl landsvägar som bygdevägar, dock så, att landskapsstyrelsen med vederbörande kommuns samtycke må förordna, att Mariehamns stad helt eller delvis skall vara väghållare ifråga om landsvägarna och bygdevägarna inom stadens område eller att landskommun likaså helt eller delvis skall

023
ombesörja väghållningen på bygdevägarna inom kommunen.

Där annan än väghållare enligt bestämmelse i denna landskapslag eller annat särskilt stadgande eller med stöd härav utfärdad föreskrift är pliktig att svara för till väghållning hörande åliggande, lände detta till efterrättelse. Landskapsstyrelsen må dock förordna, att åliggandet tillsvidare eller varaktigt skall handhavas av vederbörande väghållningsmyndighet. Av särskild orsak må landskapsstyrelsen befria den ansvarige helt eller delvis från kostnaderna för åliggandets handhavande.

21 §.

Där kommun är väghållare, må landskapsstyrelsen med vederbörande kommuns samtycke förordna, att kommunen i den utsträckning, som påkallas av särskilda ortsförhållanden, skall vara väghållare även inom annan kommuns område.

22 §.

Är landskapet väghållare, skall landskapsstyrelsen handha de på väghållaren ankommande uppgifterna samt utföra talan i ärenden rörande väghållningen, såvitt av särskilda skäl ej annorlunda bestämts genom landskapsförordning.

Där kommun är väghållare, är kommunens vägnämnd eller den kom-

024 550
munala myndighet, som ombesörjer de vägnämnden enligt denna landskapslag tillkommande göromålen, väghållningsmyndighet under landskapsstyrelsens inseende.

23 §.

Underlåter kommun, som är väghållare, att bygga eller underhålla landsväg eller bygdeväg, och sker ej rättelse efter tillsägelse av vägingenjören, äger landskapsstyrelsen rätt att förelägga kommunen viss tid, inom vilken erforderliga åtgärder skola vidtagas av kommunen, vid äventyr att de i annat fall utföras på kommunens bekostnad.

Är i fall, som avses i 1 mom., brådskande åtgärd nödig för avlägsnande av omedelbart hotande fara eller hinder för samfärdsel eller yppad brist i vägs underhåll, må vägingenjören, utan hinder av vad i nämnda moment är stadgat, draga försorg om att sådan åtgärd utan dröjsmål vidtages på kommunens bekostnad.

Vad i denna paragraf är sagt om kommun äger motsvarande tillämpning i fråga om den, som på grund av särskild, i 20 § 2 mom. avsedd förpliktelse är skyldig att ombesörja till väghållningen hörande åliggande.

3 kap.

025 550
Om behandling av vägärenden samt om vägplan.

24 §.

Beslut om byggande av allmän väg, om förändring av bygdeväg till landsväg, av landsväg till bygdeväg eller av enskild väg till allmän, så ock beslut om indragning av allmän väg eller om att marks begagnande såsom vägs biområde skall upphöra, fattas av landskapsstyrelsen.

25 §.

Innan väg bygges, skall vägplan upprättas och fastställas. Sådan vägplan erfordras dock ej i fråga om vägförbättring av mindre omfattning, såvitt för företaget tillskottsmark från fastighet ej avhändes eller, där mark avhändes, fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare därtill skriftligen samtyckt.

Vägplan fastställles av landskapsstyrelsen sedan vederbörande kommuns fullmäktige hörts och ägare av fastighet och andra, vilkas fördel eller rätt kan beröras av planen, beretts tillfälle att framställa påminnelser.

26 §.

I vägplan för anläggning av ny väg skall vägens egenskap av landsväg eller bygdeväg angivas. Är vägen avsedd allenast för

samfärdsel av visst slag, skall även därom bestämmas i vägplanen.

I vägplan, som avser anläggning av ny väg, skola vägens sträckning och tvärprofil angivas så, att vägområdet vid behov kan med ledning av planen utmärkas på marken. I vägplanen skall jämväl angivas, huruvida och på vilket sätt mark förbehålles för framtida breddning av vägen.

Vad i 2 mom. är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl i fråga om upprättande av vägplan för sådan vägförbättring, som föranleder ändring av vägområdet. Kommer vid ändring av vägs sträckning vägen i sin gamla sträckning fortfarande att förbliva allmän väg, bör bestämmelse därom upptagas i vägplanen.

Där i samband med vägs byggande erfordras grundande av vägrätt i avseende å vägs biområde eller rätt att från visst område taga väghållningsämne i begränsad mängd eller ock rätt till enskild, för väghållningen nödig väg, må om grundandet av sådan rätt bestämmas i vägplanen, och skall härvid för avsett ändamål erforderligt område angivas i planen.

Vid vägplan skall fogas beräkning av kostnaderna för vägens byggande.

27 §.

Vägplan bör uppgöras så, att den vid byggande av vägen kan följas utan väsentliga avvikelser.

28 §.

Beslut om fastställelse av vägplan förfaller, därest vägens sträckning ej utmärkts i terrängen och vägarbetet ej påbörjats inom fyra år från utgången av det år, varunder beslutet meddelades. Landskapsstyrelsen må, då särskilda skäl därtill föreligga, förlänga giltighetstiden varje gång med högst fyra år.

4 kap.

Om vägrätt och om vissa andra rättigheter för väghållningen.

29 §.

Har vägplan fastställts genom beslut, vilket vunnit laga kraft eller vilket må verkställas, ändå att besvär anförts, och beslut fattats om vägföretagets utförande, vare väghållaren berättigad att taga i besittning område, som erfordras för vägen. Efter besittningstagandet må området nyttjas för i 3 § avsedda vägändamål utan hinder av den rätt annan äger med avseende å fastigheten. Denna nyttjanderätt kallas vägrätt.

Vägrätt föreligge ock, om för vägändamål erforderligt område

tagits i besittning enligt medgivande av fastighetens ägare eller med ägare jämförlik innehavare i sådant fall, där upprättande av vägplan ej jämlikt 25 § 1 mom. är nödigt, eller om enskild väg ändras till allmän.

Vägrätten medför jämväl befogenhet att från det i besittning tagna området undanröja byggnader, upplag och anordningar samt växande gröda och annan växtlighet.

Område anses hava tagits i besittning, då vägens sträckning eller, där fråga är om vägområdets utvidgning eller om vägs bi- område, sådant område till sitt läge utmärkts i terrängen och arbetet påbörjats på vägen eller viss del därav.

30 §.

Är väghållare på annan grund än vad i 29 § föreskrives i behö- av vägrätt till område, erforderligt för vägs bi- område, må landskapsstyrelsen, där ej åtgärden åsamkar fastigheten betydande eller olägenhet, på ansökan av väghållningsmyndighet bestämma, väghållaren skall tillkomma sådan rätt.

Är väghållaren i behov av rätt att från visst område taga väghållningsämne i begränsad mängd eller av rätt till enskild, för väghållningen nödig väg, må sådan rätt grundas i samma ordning

gäller i fråga om rätt till vägs bi- område.

Där det för torrläggning av väg- eller bi- område är nödvän- digt att leda utloppsdike över annans mark, är väghållaren berättigad att lägga sådant dike med iakttagande av vad jämlikt vattenrättslagstiftningen i detta hänseende är gällande.

31 §.

Sådan vägrätt, varom stadgas i 29 §, tillkommer väghållaren jämväl i avseende å vägområde och vägs bi- område, som hör till sådana redan befintlig allmän eller såsom allmän avsedd väg, på vilken bestämmelserna i denna lag skola tillämpas.

32 §.

Vad ovan i detta kapitel stadgats utgör icke hinder för väghållare att, såframt särskilda skäl därtill äro, i den ordning, som angives i landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland förvärva nyttjanderätt eller äganderätt till mark, som är erforderlig för vägområde eller vägs bi- område. Har området bestämts genom vägplan, anses beslutet om vägplanens fastställelse lika med expropriationstillstånd.

Om nyttjanderätt, som förvärvats i den i 1 mom. nämnda ordningen, gäller vad om vägrätt är stadgat.

Indrages allmän väg i annat än nedan i 2 mom. avsett fall, upphøre vägrätten med avseende å vägområde, såvitt ej bestämmes, att området skall tagas i bruk för annat vägändamål.

Har vid vägförbättring sträckningen av väg ändrats, upphör, där ej i vägplanen bestämts, att vägen i sin gamla sträckning fortfarande skall förbliva allmän, vägen till denna del att vara allmän väg. Utan hinder härav må väghållaren nyttja vägområdet för andra vägändamål enligt vad därom i vägplanen bestämts eller bestämmes. Där sådan bestämmelse icke meddelats, upphøre såväl användandet av vägområdet för vägändamål som ock vägrätten, efter det i 36 § avsedd vägförrättning avslutats eller, där vägförrättning icke äger rum, enligt vad därom särskilt beslutas.

Då användande av mark såsom vägs biområde förklarats hava upphört, skall vägrätten med avseende å området upphöra.

Sedan vägrätt upphört, skall iakttagas vad i 10 kap. är stadgat.

Väghållare vare berättigad att inom ett år efter det vägrätt upphört eller inom av landskapsstyrelsen vid behov fastställd

längre tid bortföra från förutvarande vägområde vad på detsamma för väghållning uppförts eller anbragts. Område, som är erforderligt för gata eller enskild väg, bör dock lämnas i sådant skick, att dess användande för dylikt ändamål icke vållar svårighet. Har det, som får bortföras, icke avlägsnats från området inom förenämnd tid, tillfalle det områdets ägare.

Om ägoreglering och om reglering av enskilda vägar. Om vägförrättning.

Lägges väg eller tages mark i besittning för vägs biområde så, att synnerligen betydande olägenhet vid nyttjandet av fastighet eller del därav föranledes genom splittring av ägoskiften eller genom annan dylik omständighet eller till följd av förbud, som vilka stadgas i 41 §, eller orsakas sådan olägenhet av förordnande, som i samband med byggande av väg meddelats enligt 50 §, må, om olägenheten därigenom lämpligen kan avlägsnas utan betydande skada eller men för andra sakägare och utan att försvåra förverkligandet av enligt stads- eller byggnadsplanlagstiftningen fastställda planer och till dessa hörande bestämmelser, utbyte

av ägor mellan fastigheter företagas eller till fastighet, från vilken ägområde upplåtits för vägändamål eller vartill hörande mark omförmälda förbud eller förordnande berör, mot vederlag i penningar ägor i motsvarande mån överföras från en fastighet. Motsvara graderingsvärdena av de områden, som skola utbyttas, icke varandra, ersättes skillnaden i penningar.

För ägoreglering, som här avses, erfordras ej ägares eller samtycke, som i avseende å fastighet är innehavare av panträtt, arrenderätt eller annan dylik särskild rättighet. Område, som undergått reglering, vare fritaget från panträtt, varav det var besvärat, samt, där så bestämmes vid regleringen, jämväl, från annan rätt, som belastat området. Ägoreglering verkställas utan ändring av lägenheternas mantal.

Kan i 1 mom. avsedd olägenhet icke avlägsnas genom verkställande av ägoreglering, har fastighetens ägare, där han ej hell vill erhålla ersättning för olägenheten, rätt att fordra, att hållaren löser fastigheten eller del därav. De av inlösningen föranledda åtgärderna skola verkställas vid i 37 § nämnd vägförrättning, och fastigheten eller del därav, som skall lösas, är räknat från fastigheten för vägändamål upplåtet område, bildat

sedan förrättningen erhållit laga kraft, en sådan fastighet, som ett enligt landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland inlöst område utgör, sedan expropriationen fullbordats, likväl så, att rättighet, som hänförs sig därtill, fortfarande må förbliva gällande, därest vid vägförrättningen så förordnats, samt att 50 § i nämnda landskapslag icke i detta fall är tillämplig.

36 §.

Lägges allmän väg eller tages mark för vägs biområde, sålunda, att tidigare förefintlig enskild väg avskäres, och måste denna till följd härav framdragas över annan fastighets område, må för reglering av den uppkomna vägfrågan sådan förrättning äga rum, som avses i 37 §.

37 §.

Sedan väghållare enligt 29 § eller 30 § 1 mom. förvärvat vägrätt och gränserna för vägområdet eller vägs biområde närmare kunna bestämmas, skall vägförrättning på stället äga rum, där ej fråga är om sådan ringare förändring av område, att bestämmande av gränserna icke anses erforderligt.

Vid sådan förrättning skall:

1) bestämmas och på karta angivas med ledning av vägplanen och vid behov enligt anvisning av väghållningsmyndighet det ifrågakommande områdets gränser samt, där skäl därtill är, sträckningen av de enskilda vägar, som föra till vägs biområde och till vilka väghållaren har nyttjanderätt, så ock avfattas beskrivning över området samt, såvitt och till den del det av särskild orsak provas nödigt, dess gränser utmärkas i terrängen genom råmärken;

2) där ägare av fastighet eller väghållare framställt yrkan därom, företagas i 35 och 36 §§ omförmälda regleringar av ägon och enskilda vägar, såvitt skäl därtill provas föreligga; samt

3) behandlas de ersättningsfrågor, som avses i 75 §.

Där det bestämts, att ägande- eller nyttjanderätt till område skall förvärvas i den ordning, som i 32 § sägs, må vägförrättningen i avseende å området icke äga rum.

38 §.

Förordnande om företagande av vägförrättning meddelas av lantstyrelsen på framställning av väghållningsmyndighet eller annan sakägare. Förrättningen utföres på väghållarens bekostnad av lantmäteringenjör med biträde av två gode män, vilka förrätt-

ningsingenjören utser bland dem, som äro valda till gode män vid skiftesförrättningar. Där särskilda omständigheter så kräva, må dock även annan sakägare än väghållaren åläggas att helt eller delvis ersätta förrättningskostnaderna.

I avseende å ägoreglering, reglering av enskilda vägar och andra åtgärder, som skola utföras vid vägförrättning, så ock i fråga om det förfarande, som härvid är att iakttaga, och om granskning av de utförda åtgärderna samt deras anteckning i jordregistret skall, såvitt ej annat följer av stadgandena i denna landskapslag, i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i lagen om skifte är stadgat beträffande motsvarande förhållanden.

39 §.

Förutom för företagande av de i 37 § avsedda åtgärderna i de i angivna fall må förrättningen på stället äga rum för bestämmande av gränserna för väg- eller biområde, hörande till redan förefintlig väg, om skäl därtill provas föreligga, samt för utförande av ägoreglering utmed dylik väg, därest olägenhet, som omförmäles i 35 §, orsakas av i 41 § avsett förbud rörande område, vartill nyttjanderätten tidigare ej varit på motsvarande sätt inskränkt, eller till följd av förordnande, som i 50 § avses. Vid sådan förrättning skola

likaså behandlas de övriga frågor, som enligt denna landskapslag eller särskilda stadganden böra avgöras vid vägförrättning, och gälla därom i tillämpliga delar vad i 38 § är stadgat om vägförrättning.

6 kap.

Om inskränkning av nyttjanderätten till mark utmed väg.

40 §.

Utanför vägområde, där detta icke sträcker sig till två meters avstånd från yttre dikeskanten eller, om dike icke finnes, till två meters avstånd från vägs släntens eller -skärningens yttre kant, kommer väghållningsmyndighet rätt att intill sagda avstånd fälla träd och buskar samt avlägsna på området inskjutande grenar. På detta område (sidoområde) må vid behov även annan, naturlig växtlighet avlägsnas, så ock markhinder, vilka skymma den fria sikten.

På sidoområdet äger väghållare rätt att uppsätta erforderliga vägmärken.

Där utanför vägområde inom det i 41 § 2 mom. avsedda området förekomma sådana träd, buskar eller annan, naturlig växtlighet eller sådana markhinder, vilka genom att inskränka den erforderliga friheten för sikten äro till fara för samfärdseln, äger väghållningsmyndighet

rätt att vidtaga i 1 mom. nämnda åtgärder.

41 §.

Byggnad må icke förekomma på vägs sidoområde. Jämväl utanför detta är det förbjudet att hålla byggnad på ett område, som sträcker sig till ett avstånd av 20 meter från landsväg eller 12 meter från bygdeväg, i båda fallen räknat från körbanans eller, där två eller flere sådana finnas, från den närmast belägna körbanans mittlinje (skyddsområde). Av särskilda skäl må i vägplan eller genom landskapsstyrelsens beslut sagda avstånd för viss väg eller del därav ökas till högst 30 meter.

Där väg bildar kurva eller till väg ansluter sig annan allmän väg eller allmänt trafikerad enskild väg eller vägen korsas av vattenväg, må byggnad, även utanför skyddsområdet, icke förekomma inom område, vilket med hänsyn till trafiksäkerheten bör vara fritt från sikten skymmande hinder (frisiktsområde).

Det är förbjudet att inom vägs sido-, skydds- eller frisiktsområde hålla upplag, stängsel eller annan anordning, vilka eller vilkas användande medför fara för samfärdseln eller olägenhet för väghållningen.

Angående vissa eftergifter från bestämmelserna i denna paragraf

stadgas i 42 §. Utöver dessa eftergifter må, när skäl därtill
prövas föreligga, genom landskapsstyrelsens beslut tillstånd med-
delas till avvikelse från de i 1 och 2 mom. nämnda förbuden och
nom väghållningsmyndighets beslut från förbudet i 3 mom. Har väg-
hållningsmyndighet vägrat tillstånd till avvikelse, vare sakägare
berättigad att draga ärendet under landskapsstyrelsens prövning.

Om uppställande av ledningsstöpar utmed väg är särskilt stadga

42 §.

40 och 41 §§ må icke tillämpas i fråga om invid väg befintliga
frukt- och prydnadsträd, prydnadsbuskar och häckar samt träd och
buskar, som tagits under särskild omvårdnad, ej heller i fråga om
byggnad, upplag, stängsel eller annan anordning, därest träden el-
buskarna planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller
ler/byggnaden, upplaget eller anordningen tillkommit innan nyttja-
derätten till området blivit underkastad i sagda paragrafer stadga-
eller motsvarande i tidigare landskapslag avsedd begränsning.

Föranleder träd, buske, häck, upplag eller anordning, varom i 1
mom. är nämnt, i 40 eller 41 § avsedd fara eller olägenhet, eller
vällas av byggnad, som omförmäles i samma moment, fara för sam-
färdseln, må landskapsstyrelsen eller, där ej fråga är om byggnad
jämväl länsman i landskommun eller magistraten i Mariehamn förord-

om dess borttagande eller flyttande eller om utförande av erfor-
derlig ändring däri. Vidtager icke ägaren åtgärden inom därför ut-
satt tid, är väghållningsmyndigheten befogad att utföra densamma på
väghållarens bekostnad.

Jämväl i fråga om borttagande, flyttning eller ändring av
byggnad, upplag eller anordning, till vars uppförande eller bibe-
hållande tillstånd med stöd av 41 § 4 mom. meddelats, må stadgan-
dena i 2 mom. av denna paragraf vinna motsvarande tillämpning, så-
vitt trafiksäkerheten så oundgängligen kräver. Utan hinder av vad
ovan sagts må likväl myndighet, som meddelat tillståndet, återkalla
detsamma, om därvid fogats förbehåll om återkallelse, samt ålägga
ägaren att vidtaga härav föranledda åtgärder vid äventyr att de
annars utföras på hans bekostnad genom väghållningsmyndighetens
försorg.

43 §.

Har beslut meddelats, varigenom vägplan fastställts, och har
detsamma bragts till kännedom, skall vad i 41 § är stadgat om hål-
lande av byggnad invid väg äga motsvarande tillämpning i fråga om
uppförande av byggnader inom de för vägändamål erforderliga samt de
i sagda paragraf avsedda områdena.

44 §.

Har förslag väckts om byggande av väg, må landskapsstyrelsen förbjuda uppförande av byggnader utan dess tillstånd inom visst område, som kan antagas bliva taget i anspråk för vägen eller komma att ligga i dess omedelbara närhet. Sådant förbud, som medelst kungörelse skall bringas till allmän kännedom, må meddelas för en tid av högst två år. Landskapsstyrelsen må, då tvingande skäl därtill förekommer, föreskriva förlängning av tiden för förbudet.

45 §.

Vad i 41, 42, 43 och 44 §§ är stadgat äger icke tillämpning i fråga om bebyggande av områden, för vilka stadsplan eller byggnadsplan är gällande.

7 kap.

Om rätt att tillfälligt nyttja mark.

46 §.

Har förslag väckts om byggande av väg, skall det vara tillåtet att genom myndighets försorg utföra stakning, mätning, utpålning, kartläggning, undersökning av grund eller annan förberedande åtgärd på fastighet. Vid förrättningen skall tillses, att växande gröda eller skog icke onödigt skadas. Träd eller buske, som växer

i trädgård eller som eljest tagits under särskild omvårdnad, må icke utan ägarens medgivande skadas eller fällas.

47 §.

Är det vid utförandet av vägarbete nödigt att för uppläggande eller forsling av material eller i annat sådant syfte begagna annan tillhörigt område utanför den för vägändamål i anspråk tagna marken, vare väghållaren berättigad att förfoga över området högst den tid vägarbetet pågår, såframt ej därigenom nämnvärt men tillskyndas fastigheten.

48 §.

Kan till följd av vägarbete, bro- eller jordras, översvämning eller annan sådan orsak samfärdsel icke utan hinder försiggå på väg, äger väghållaren rätt att anordna tillfällig farväg på annans mark för den tid sådan väg till följd av hindret är nödig.

Enahanda rätt tillkommer väghållaren, då till följd av snö- och ishinder vägs bibehållande i farbart skick föranleder särskilda svårigheter eller oproportionerligt dryga kostnader.

Tillfällig farväg bör anordnas så, att onödigt men för fastigheten undvikas.

49 §.

Utanför vägområdet må snöskärm uppsättas, där detta är nödvändigt för förhindrande av anhopning av snö på vägen. Fast snöskärm må dock inom bebott område uppsättas endast efter medgivande av fastighetens innehavare eller, om överenskommelse med honom icke kan träffas, med landskapsstyrelsens tillstånd.

Väghållare tillkommer rätt att vid behov upplägga från vägområdet undanröjd snö jämväl utanför området.

8 kap.

Bestämmelser angående ordning och säkerhet.

50 §.

Där så prövas nödigt för tillgodoseende av trafiksäkerheten eller av andra skäl, må landskapsstyrelsen i fråga om viss allmän väg eller del därav förordna, att till densamma icke må anslutas enskild väg utan landskapsstyrelsens tillstånd eller att därtill ansluten enskild utfärtsväg icke må utan dylikt tillstånd vidare användas för sitt ändamål, eller ock meddela annat förordnande om reglering av utfarten till den allmänna vägen. Sådant förordnande må icke utsträckas att omfatta enskild väg inom område, för vilket stads- eller byggnadsplan är gällande.

Vid beviljande av tillstånd, som i 1 mom. avses, må landskapsstyrelsen föreskriva de villkor beträffande den enskilda vägens bygg-

eller underhåll, som befinnas erforderliga.

Innan i 1 mom. avsett förordnande meddelas, skall plan uppgöras för utförande av den ifrågakommande regleringen.

51 §.

Kommer enskild väg till följd av förordnande, som i 50 § avses, att flyttas så, att den drages över annan fastighets område, må för ordnande av den uppkomna vägfrågan vägförrättning företagas.

52 §.

Skall enskild väg anslutas till allmän väg, bör anslutningen vid vägskalet utföras på sådant sätt, att den fara för samfärdseln, som av den enskilda vägen förorsakas, i största möjliga mån förbygges.

Ansluter sig tidigare enskild väg till allmän väg så, att därav förorsakas i 1 mom. avsedd fara, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att vidtaga åtgärder för anslutningens utförande på sådant sätt, att faran såvitt möjligt undvikas.

De anläggningar och anordningar inom allmän vägs område, vilka erfordras för enskild vägs anslutning till allmän väg, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att utföra och underhålla enligt väghållningsmyndighetens anvisningar på så sätt, att de icke inne-

044
bära fara för samfärdseln på den allmänna vägen eller men för den
hållande i stånd. Arbeta, som härav föranledes, må väghållnings-
myndigheten, om skäl därtill är, övertaga att utföra på vederbö-
des bekostnad.

Erfordras anordningar för ledande av enskild väg över allmän
till följd av att den allmänna vägen byggts så, att den avskär re-
dan förefintlig enskild väg, ankommer det på den, som håller den
allmänna vägen, att bekosta anordningarnas utförande.

53 §. A
Arbete, berörande vägområde, såsom upptagande av avloppsdike
under vägen, anbringande av anordningar inom vägområdet eller dra-
gande av ledningar över vägen, må ej utföras utan tillstånd av vä-
ghållningsmyndigheten, därest icke av särskilt stadgande annat
följer. Där sådant tillstånd ej erfordras, skall innan arbetet
påbörjas anmälan därom göras hos sagda myndighet.

I fråga om utförande och underhåll av anläggningar och anord-
ningar, som här avses, skall för övrigt i tillämpliga delar ländas
till efterrättelse vad i 52 § 3 mom. är stadgat.

54 §.

Grind på landsväg må ej hållas, där denna icke utgöres av gång-

045
stig. På bygdeväg och på av landsvägs natur varande gångstig
må grind icke hållas utan landskapsstyrelsens tillstånd. Detta
må beviljas endast om samfärdseln på vägen är av ringa omfattning
och synnerligen vägande skäl föreligga för hållande av grinden. Med-
delat tillstånd kan återkallas.

Stadgandena i 1 mom. skola icke äga tillämpning i fråga om grind
eller bom, som erfordras för trafiksäkerheten eller påkallas av
tullbevakningen.

Grind och bom skola utföras så, att de motsvara samfärdselns och
säkerhetens krav, samt vederbörligen underhållas genom försorg av
den, som håller anordningen.

55 §.

Invid väg må ej upptagas sådan grop eller fördjupning, som kan
medföra fara för samfärdseln eller vägens bestånd.

56 §.

Där väg går över is, över eller utmed vatten eller på sådan höjd
över eller under den angränsande marken, att därav kan uppstå sär-
skild våda för vägfarande, skola lämpliga skyddsvärn anbringas eller
andra åtgärder vidtagas för tryggande av samfärdseln. Over råk
skall vid behov anordnas överfart.

57 §.

Till ledning och skydd för samfärdseln samt till upplysning för vägfärande skola vid väg finnas uppsatta nödiga vägmärken.

58 §.

Därest vid skeppsfart vintertid i allmän farled över denna anordnad särskild vinterväg eller annan allmän väg avskäres genom öppnande av ränna i farleden, ankommer det på väghållningsmyndigheten att såvitt möjligt på stället utlägga bro eller insätta fär eller annorledes draga försorg om de åtgärder, vilka erfordras för tryggande av samfärdseln och dennas ledande över fartygsrännan.

I annat än i 1 mom. nämnda fall må ej utan väghållningsmyndighetens tillstånd i is öppnas fartygsränna, som avskär allmän väg. Iordningställandet och underhållet av nödig anordning för överfart åligga härvid, såvitt icke landskapsstyrelsen annorlunda förordnar, den, genom vars åtgärd rännan öppnas eller användes.

Har fartyg olovligen brutit upp allmän väg, som för över is, skall väghållningsmyndigheten efter erhållen kännedom därom utan dröjsmål på bekostnad av den, genom vars tillskyndan vägen avskärts, iordningställa erforderlig anordning för överfart över rännan.

59 §.

Är trafik med fordon ägnad att skada väg, som till följd av tjällossning, regn eller annan dylik orsak försvagats, må vägingenjören eller, på väghållningsmyndighetens framställning polismyndigheten på orten tillsvidare eller för viss tid förbjuda eller inskränka sådan trafik på vägen eller del av denna. Vägingenjörens och polismyndighets beslut, varigenom dylikt förbud meddelats, skall ofördröjligen underställas landskapsstyrelsens prövning.

60 §.

Vid anbringande av affärsannonser utmed väg utanför Mariehamn eller annat tätbebyggt samhälle skall iakttagas vad därom är stadgat i landskapslagen om naturskydd inom landskapet Åland. Utmed väg må ingenstädes anslås annons- eller reklamtavla eller annan anordning, som på grund av form, färg eller eljest kan förväxlas med vägmärke, ej heller uppställas enskild väg betecknande visare, som icke överensstämmer med fastställda anvisningar.

9 kap.

Om ersättning.

61 §.

För upplåtelse av mark samt för skada eller men, som eljest orsakas av åtgärd med stöd av denna landskapslag, så ock för kostna-

der, som genom sådan åtgärd åsamkats ägare av fastighet, utgives ersättning i enlighet med vad i detta kapitel stadgas.

Rätt till ersättning föreligger dock icke, där det avtalats eller uppenbarligen förutsatts, att ersättning ej skall utgå.

62 §.

Ägare av fastighet är berättigad att av väghållaren utfå ersättning:

1) för upplåtelse av område för vägändamål enligt 29 § och 30 § 1 mom;

2) för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnader, upplag eller anordningar eller ock träd, växande gröda eller annan växtlighet bortskaffas från område, som skall upplåtas eller upplåtits för vägändamål;

3) för upplåtelse enligt 30 § 2 mom. av rätt att taga väghållningsämne eller rätt till enskild väg;

4) för mark, som erfordras för i 30 § 3 mom. åsyftat utloppsdike, för såvitt frågan om läggandet av utloppsdiket icke gjorts till föremål för i vattenrättslagstiftningen förutsatt handläggning; samt

5) för skada eller men, som eljest åsamkas fastighet av vägs

gande eller begagnande eller av marks upplåtande till vägs biområde eller nyttjande av sådant område.

63 §.

Har någon vid reglering, som i 35, 36 eller 37 §§ avses, icke i enlighet med lagen om skifte njutit gottgörelse för överlätet område eller avträdd förmån eller för honom genom regleringen eljest åsamkad skada, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning i penningar för vad i sagda gottgörelse brister.

Vad i 1 mom. är sagt skall äga motsvarande tillämpning, där område vid ägoreglering fritagits från tunga, varav det varit besvärat, och innehavaren av motsvarande rättighet härigenom lidit skada.

I fall, som i 72 § avses, bedömes rätten till ersättning enligt 73 §.

64 §.

Medför anläggning av ny väg eller enskild vägs förändring till allmän väg skada till följd av att ägarens rätt att nyttja fastigheten inskränkts genom stadgandena i 40 §, är väghållaren pliktig att ersätta skadan. Lag samma vare, om sådan skada uppstår vid förbättring av väg inom område, vars nyttjande ej tidigare varit på

motsvarande sätt inskränkt.

Enahanda ersättningsskyldighet åligger väghållaren, om inom sådant område, som icke före denna landskapslags ikraftträdande varit underkastat motsvarande inskränkningar, skada i andra än i mom. avsedda fall vållas genom att träd, buskar, grenar eller markhinder avlägsnas med stöd av 40 § och frågan om ersättning för skador icke tidigare ordnats.

65 §.

Föranleder förbud, varom stadgas i 41 § 1, 2 eller 3 mom., synnerligen betydande men vid nyttjandet av fastighet eller del därav inom område, vars användande icke tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för sådan olägenhet.

66 §.

Där med anledning av reglering, som i 35 § omförmäles, eller till följd av förordnande enligt 50 § ny enskild väg skall anläggas eller redan förefintlig förändras och arbetet ej utföres av väghållningsmyndigheten, vare fastighetens ägare, om honom på grund därav åsamkas kostnader, berättigad till skälig ersättning av väghållaren härfor. Föranleder förordnande, som i 50 § avses, bety-

dande men vid nyttjandet av fastighet, som därförinnan haft utfartsväg till allmän väg, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren jämväl härfor.

67 §.

Medför byggande av väg eller förändring av enskild väg till allmän jämväl uppenbar nytta för fastighet, skall fastighetens ägare tillkommande ersättning för upplåtande av mark samt för skada eller men jämkas med hänsyn därtill, dock utan att ägarens rätt till full ersättning inskränkes.

Landskapet eller kommun äger, där fråga ej är om kommunen tillhörig, utanför dess område belägen mark, icke rätt till ersättning, som ovan i detta kapitel avses eller som föranledes av i denna landskapslag förutsatt expropriation, såvitt icke landskapsstyrelsen för särskilt fall förordnar annorlunda.

Om statens rätt till ersättning är särskilt stadgat.

68 §.

Ägaren vare berättigad till ersättning av väghållaren för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnad, upplag, anordning, träd, buske eller häck, som nämnes i 42 § 2 mom. eller i 23 § avsedd byggnad måste avlägsnas, flyttas eller ändras, såvitt ersätt-

ning därför icke tidigare erlagts.

Lag samma vare, därest skada för ägaren vållas av åtgärd, som avses i 42 § 3 mom., såframt av villkoren för däri omförmäلت till stånd icke annat följer.

För skada, som uppkommer i anledning av i 109 § avsedd åtgärd, må ägaren, om han icke har rätt till ersättning med stöd av 1 mom. i denna paragraf, enligt prövning berättigas att utfå ersättning av väghållaren, såframt synnerligen vägande skäl därtill föreligger.

69 §.

Orsakas skada för fastighet genom åtgärd på grund av 46 § eller till följd av tillfällig farvägs anordnande enligt 48 § eller begagnande av sådan farväg eller ock på grund av snöskärms uppsättande eller uppläggning av snö, varom stadgas i 49 §, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

70 §.

På ersättning, som i detta kapitel avses, erlägges sex procent ränta, beräknad i fråga om upplåtelse av område från ingången av den månad, som följer på den, under vilken väghållaren tagit området i besittning, samt i övriga fall, där icke på sakägares yrkande av särskild anledning annorlunda bestämmes, från ingången

den månad, som följer på den, under vilken ersättningen fastställ-
des.

71 §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat om ägare av fastighet skall äga motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av nyttjanderätt eller servitutsrätt samt annan därmed jämförlig särskild rätt i avseende å fastighet.

72 §.

Har genom sådan väghållaren tillkommande rätt eller genom sådan åtgärd, för vilken ersättning ovan i detta kapitel stadgats att utgå, eller i anledning av reglering, som i 5 kap. avses, fastighet undergått minskning i värde, så att den ej kan antagas utgöra full säkerhet för fordran, för vilken fastigheten på grund av in-teckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt svarade före den händelse, som givit anledning till ersättningen, skall ersättningen jämte ränta nedsättas hos länsstyrelsen. Vid fördelning och utbetalning av det nedsatta beloppet skola i tillämpliga delar de bestämmelser lända till efterrättelse, vilka enligt landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland gälla i avseende å expropriation av

fastighet som utgör säkerhet för fordran.

73 §.

Har innehavare av fordran, som i 72 § avses, gått denna förlust helt eller delvis genom att nedsättning ej ägt rum eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att ersättning, som ej varit föremål för prövning vid vägförrättning eller hos länsstyrelsen, beräknats uppenbarligen för lågt, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning för skadan med avskrivning, som antecknas på fordringsbeviset.

74 §.

Vad angående ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan väghållaren och fastighetens ägare eller annan sakägare, gälla jämväl mot den, till vilken sakägares rätt avseende å fastigheten övergått efter den tidpunkt, som i 72 § avses.

75 §.

Är fråga om ersättning, som avses i 62 §, 63 § 1 och 2 mom., 64 § 1 mom., 65 eller 66 §§ och varom ej överenskommelse träffats, skall vid vägförrättning prövas och avgöras, huruvida och till vilket belopp ersättning skall utgå.

Äger sådan vägförrättning icke rum, vid vilken fråga om ersättning, som i 1 mom. avses, kunde komma under behandling eller kan ersättningen bestämmas först sedan vägförrättningen avslutats, så ock då fråga är om sådan i 63 § 2 mom. avsedd ersättning, som icke varit föremål för behandling vid vägförrättning, skall ersättningsärendet avgöras av länsstyrelsen. Lag samma vare, när med stöd av stadgandena i detta kapitel anspråk göres på annan än i 1 mom. avsedd ersättning.

76 §.

Vill någon göra anspråk på ersättning, som avses ovan i detta kapitel, skall han, om anspråket är sådant, att det kan prövas vid vägförrättning, framställa sitt yrkande vid förrättningen eller därförinnan i så god tid hos länsstyrelsen, att ansökningen kan hänskjutas till behandling vid vägförrättningen.

Annat anspråk på ersättning, som i detta kapitel avses, skall framställas hos länsstyrelsen.

Fråga om ersättning för marks upplåtelse för vägändamål eller överlåtelse vid ägoreglering, för skada och men, som i 64 § 1 mom. avses, samt för väghållare meddelad rätt till enskild väg eller uttagning av väghållningsämne, så ock fråga om rätt till till/ersättning för avlägsnande av byggnad, som omförmäles i 29 §

056
120

3 mom., skall prövas och avgöras vid vägförrättning, ändå att yrkande därom ej framställts.

Väghållaren stånde jämväl öppet att i den ordning, som stadgas i denna paragraf, bringa till prövning frågan, huruvida och till vilket belopp sakägare skall tillkomma ersättning.

77 §.

Länsstyrelsen må, då vägförrättning företages, till förrättningen hänskjuta avgörandet av ärende, däri ersättning kräves enligt 68 § 1 eller 2 mom.

78 §.

Ersättningsanspråk, som kan prövas vid vägförrättning, skall framställas så, som i 76 § 1 mom. är stadgat, vid äventyr att, om ersättningssökandens ansökning gjorts sentida och han icke kan visa laga förfall eller annat giltigt skäl härför, rätten till ersättning går förlorad, såvitt fråga ej är om fall, som i 63 § 2 mom. avses, eller annat ej följer av vad i 76 § 3 mom. stadgats.

Har anhängiggörandet av ansökan, varom förmäles i 1 mom. försettats till följd av laga förfall eller av annat skäl, som bör anseas giltigt, eller har ansökningen av orsak, som ej beror av sakägaren, icke från länsstyrelsen i tid hänskjutits till vägförrättning

057
057

ankommer det på länsstyrelsen att avgöra frågan om den ansökta ersättningen, Är ersättningsfrågan likväl av den beskaffenhet att dess handläggning icke lämpligen kan ske vid länsstyrelsen, må förordnas, att särskild vägförrättning skall företagas för ändamålet.

79 §.

Ersättning, som i denna landskapslag avses, skall såvitt möjligt bestämmas att utgå i ett för allt.

80 §.

Den, som genom beslut, enligt stadgandena i detta kapitel tillerkänts ersättning, have rätt att med godtagbar säkerhet lyfta ersättningen, ändå att beslutet icke vunnit laga kraft.

Då sakägares rätt till ersättning är uppenbar, må väghållaren enligt prövning utbetala förskottersättning, ehuru i 1 mom. avsett beslut ännu ej meddelats eller säkerhet ej blivit ställd.

Ersättning, som jämlikt stadgandena i 72 § skall nedsättas hos länsstyrelsen, må dock icke utgivas, med mindre ersättningstagaren ådagalägger, att innehavarna av samtliga i sagda lagrum avsedda fordringar lämnat medgivande till utbetalningen.

81 §.

Väghållaren och sakägare, som gör anspråk på ersättning, äro förhindrade att träffa avtal, att fråga om ersättning skall överlämnas till slutligt avgörande genom skiljemannaförfarande, såsom i lagen om skiljemannaförfarande är stadgat.

10 kap.

Om rätt till förutvarande vägområde.

82 §.

Vägområde, som genom indragning av väg enligt 33 § eller genom förklaring, att användandet för vägändamål upphör, blir obehövt för allmän väg, skall övergå i ägarens av invidliggande område besittning eller i Mariehamn i stadens besittning såvitt gäller annat följer av vad i detta kapitel eller i 34 § stadgas, och anses området övergå den dag, då beslutet om indragningen bringas till vederbörandes kännedom såsom i landskapsförordning därom stadgas. Har i landskommun vägmarken icke tillhört ägaren av invidliggande område eller i Mariehamn staden, erhåller sagda jordägare i landskommun och i Mariehamn staden jämväl äganderätten till marken.

I landskommun skall vägmark, som i 1 mom. avses, från härnämnda tidpunkt anses höra till det invid belägna området. Här

det på var sin sida om vägmarken belägna området till olika fastigheter, anses den angränsande vägmarken tillhöra vardera lägenheten intill körbanans mittlinje; finnas två eller flere körbanor, skall såsom mittlinje betraktas mittlinjen av det område, som ligger mellan körbanornas yttre kanter. Rån mellan de på samma sida om vägmarken belägna fastigheterna fortsätter på denna mark från vägområdets kant rätvinkligt häremot. Utreder ägare av invid beläget område, att rån mellan ifrågakommande fastigheter eller de fastigheter, av vilka dessa bildats, fortsätter på vägmarken annorlunda än här ovan är sagt, skall vägmarken dock, om anspråk därpå framställes vid sådan vägförrättning, som i 5 kap. avses, förklaras tillhöra angränsande fastigheter i överensstämmelse med nämnda rån.

Vad i denna paragraf är stadgat om fastighet skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om visst outbrutet område invid vägmark.

83 §.

Övergår vägmark med stöd av 82 § till ägaren av det invid belägna området, må väghållaren, om han anser skäl därtill förefinnas, göra anspråk på skälig ersättning av ägaren för den nytta denne

erhållit, såvitt nyttan bör anses vara avsevärd. Ersättning må
betingas, då vägmark med stöd av 1 mom. övergår till kommun.

84 §.

Hava sakägarna icke enats om den i 83 § omförmälda ersättnin-
gen, skall frågan om rätt till ersättning och om dess belopp på
väghållarens yrkande prövas och avgöras vid vägförrättning.

85 §.

Därest förordnande om företagande av sådan vägförrättning,
vid vilken fråga om i 82 § 2 mom. avsedd rå eller om ersättning
enligt 83 § kunde komma under behandling, icke av annan orsak
meddelats inom ett år, räknat från den tidpunkt, som i 82 § 1 mom.
omförmäles, skall den, som vill framställa anspråk på fastställan-
de av rå eller utfående av ersättning, inom tre månader efter ut-
gången av sagda tid ansöka om vägförrättning enligt 38 §. För-
summar sakägaren detta eller underlåter han eljest att draga i
denna paragraf omförmäld fråga under behandling vid vägförrättningen
har han gått sin rätt förlustig.

86 §.

Utan hinder av att vägmark, som hört till förutvarande allmän
väg, enligt stadgandena i detta kapitel övergått i sin ägares be-

sittning, må även annan, som behöver vägmarken för enskild väg,
fortfarande utan ersättning begagna densamma såsom väg. Den, som
har behov av vägen, åligger likväl vid anfordran av jordägaren
att inom tre månader efter sådan anfordran påkalla prövning i där-
för stadgad ordning av frågan om upplåtande av vägmarken till be-
gagnande såsom enskild väg, vid äventyr att jordägaren annars må
avstänga vägen. Medgives rätt att begagna vägmarken såsom enskild
väg, må ersättning därför icke föreskrivas att utgå, såframt ej
särskilda skäl föreligga.

87 §.

Har allmän väg indragits eller användande av mark såsom väg-
område av annan anledning upphört, innan denna landskapslag trätt
i kraft, skola med avseende å vägmarken stadgandena i 82, 85 och
86 §§ äga motsvarande tillämpning, dock så att den i 85 § nämnda
tiden räknas från denna landskapslags ikraftträdande.

Har ägaren av invid vägmark liggande område i sin uteslutande
besittning varaktigt innehaft och innehar han fortfarande mera av
vägmarken än vad som enligt 82 § 2 mom. kan komma att höra till
sagda område, får även mark, som han sålunda besitter, anslutas
till detta område, såframt han framställer anspråk därpå vid väg-

53032
förrättning. Härvid skall i tillämpliga delar lända till efter-
rättelse vad ovan i denna paragraf och i 85 § är stadgat.

I fråga om sådan vägmark, som förut hört till landsväg och
som vid denna landskapslags kraftträdande innehaves av landskaps-
väghållningsmyndighet, tillämpas icke stadgandena i 1 mom. och
må sådant område fortfarande begagnas för vägändamål. Då områ-
dets användande för sagda ändamål upphör, skall vad i 82, 85 och
§§ är stadgat äga tillämpning.

88 §.

Besväras fastighet, från vilken område med stöd av stadgan-
dena i detta kapitel överförts till annan fastighet, av pant-
eller nyttjanderätt eller annan dylik rättighet upphör sådan rätt
att gälla med avseende å det överförda området. Såvitt genom
rättighetens upphörande dess innehavare tillskyndas skada, är han
berättigad till ersättning därför av väghållaren. Härvid skall
tillämpliga delar gälla vad i 9 kap. är stadgat.

89 §.

Stadgandena i detta kapitel tillämpas icke på område, för vil-
ket stadsplan är gällande, ej heller i fråga om sådant område,
som utgör en lägenhet eller med stöd av 32 § landskapslagen angä-

38063
ende expropriation för allmänt behov av fast egendom i landska-
pet Åland eller med stöd av motsvarande tidigare gällande lagrum
inlösts till större del än för väghållning erfordrats.

11 kap.

Om kostnaderna för väghållningen.

Landsvägarna.

90 §.

Kostnaderna för byggande och underhåll av landsvägar erläggas,
då landskapet är väghållare, av landskapsmedel, såvitt icke an-
norlunda stadgas nedan.

91 §.

Åligger det till följd av förordnande, som beträffande väg-
hållning meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 §, Marie-
hamns stad att ombesörja byggande av landsväg, utgives till sta-
den ersättning ur landskapsmedel i enlighet med den kostnadsbe-
räkning, som godkänts av landskapsstyrelsen och staden, såvitt icke
ifråga om vissa kostnadsbelopp överenskommits, att ersättning skall
utgå enligt de verkliga kostnaderna. Har ej kostnadsberäkning så-
lunda godkänts, utgår ersättningen enligt de verkliga kostnader,
som prövas nödiga, och inräknas i dessa jämväl kostnaderna för un-

derhåll av väg, som är under byggnad.

Är staden Mariehamn på grund av förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § pliktig att ombesörja landsvägs underhåll, utbetalas till staden i ersättning av landskapsmedel det belopp, vartill kostnaderna för nödigt underhåll beräknas uppgå. Beloppet fastställles, efter det staden beretts tillfälle att framställa förslag i saken. Såsom jämförelsegrund vid beloppets fastställande skall betraktas vad vägar av motsvarande art kosta landskapet i underhåll. När väg på stadens bekostnad försetts med permanentbeläggning inräknas i kostnaderna för underhållet, förutom de egentliga underhållsutgifterna, även skälig avskrivning samt sex procents ränta på kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt få utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

Bygdevägarna.

92 §.

Är landskapet väghållare, vare kommun skyldig att, i enlighet med vad nedan stadgas, till landskapet utgiva ersättning för den kostnad, som byggandet och underhållet av bygdevägarna inom kommunens område medför.

93 §.

Såsom kostnad för byggande av bygdeväg anses de nödigbefunna verkliga kostnader, som föranledas av vägens byggande. Till dem räknas även kostnad för underhåll av väg, som är under byggnad.

Såsom kostnad för underhållet av de inom kommuns område belägna bygdevägarna anses, då landskapet är väghållare, så stor del av de verkliga underhållskostnaderna för av landskapet underhållna allmänna vägar, som beloppet av de beräknade, i den för ifråupptagna kostnaderna för underhållet gäkommande är fastställda arbetsplanen/av bygdevägarna inom kommunen utgör av de beräknade, i den fastställda arbetsplanen ingående kostnaderna för underhållet av de allmänna vägar, som landskapet underhåller.

94 §.

För bestämmandet av den ersättning, som skall utgå för väghållningen i fråga om bygdevägar, indelas kommunerna med hänsyn till sin ekonomiska bärkraft i klasser sålunda, att de bärkraftigaste kommunerna hänföras till den högsta klassen. Klassindelningen fastställles av landskapsstyrelsen för en tid av högst fem år åt gången. Av särskild anledning må landskapsstyrelsen även under sagda tidrymd överföra kommun till annan klass.

Vid bildandet av ny kommun skall bestämmas, till vilken klass kommunen bör höra, intill dess ny klassindelning förrättas.

95 §.

Vid bestämmandet av den ersättning, som kommun äger utgiva, skall såsom grundersättning anses 30 procent av kostnaden för väg byggande och 40 procent av kostnaden för vägs underhåll, och skal grundersättningen minskas eller höjas, dels i överensstämmelse med den i 94 § omförmälda klassindelningen, dels med hänsyn till storleken av landsvägarnas i kommunen andel i den sammanlagda längden av de inom kommunens område befintliga landsvägarna och bygdevägarna, dels ock med beaktande av i vilket förhållande längden av bygdevägarna inom kommunen står till antalet av kommunens invånare, enligt följande grunder:

1) Grundersättningen minskas eller höjes för de till olika klasser hörande kommunernas vidkommande proportionellt sålunda, att minskningen i den lägsta klassen är 25 procent och höjningen i den högsta 25 procent.

2) Är det tal, som utvisar huru många procent av de allmänna vägarnas och kommunalvägarnas sammanlagda längd inom en kommuns område äro landsvägar, större än motsvarande procenttal för hela

landskapet, höjes den enligt 1 punkten bestämda ersättningen med en procentsats, som motsvarar hälften av skillnaden mellan nämnda^{två} procenttal. Är talet mindre, minskas ersättningen med en procentsats, som motsvarar hälften av skillnaden mellan sagda procenttal.

3) Det enligt 2 punkten beräknade ersättningsbeloppet utjämnas i fråga om landskommunerna ytterligare sålunda, att, därest längden av bygdevägarna inom kommunen i förhållande till kommunens invånarantal är mindre än i medeltal inom rikets samtliga landskommuner, ersättningsbeloppet multipliceras med det tal, som erhålles, då till talet 0,75 lägges fjärdedeln av den kvot, som uppkommer genom att det tal, som utvisar bygdevägarnas längd i förhållande till invånarantalet i samtliga landskommuner i riket, divideras med det tal, som angiver motsvarande förhållande inom samt då längden av bygdevägarna inom kommunen i förhållande till invånarantalet är större än motsvarande medeltal i samtliga landskommuner, med det tal, som erhålles, då till talet 0,50 lägges hälften av förenämnda kvot. Den utjämning, som här avses, utföres jämväl beträffande staden Mariehamn, varvid såsom proportionstal beaktas bygdevägarnas längd i förhållande till antalet invånare å ena sidan i rikets samtliga städer och köpingar samt å andra sidan i Mariehamn. Större utjämningskoeffi-

06833
cien-ter än 1,25 må ej användas.

96 §.

Kommun, som är väghållare, är berättigad att av landskapsmedel utfå kostnadsersättning för bygdevägs byggande och underhåll. Kostnaden bestämmes med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 91 §. I ersättning utbetalas det belopp, som enligt 95 § skulle stanna landskapet till last, om det vore väghållare.

Är kommun endast till en del väghållare i fråga om de inom dess område belägna bygdevägarna, skall ersättningen jämkas i enlighet därmed.

97 §.

Ombesörjer kommun på grund av förordnande enligt 21 § väghållningen beträffande bygdeväg inom annan kommuns område, äger den rätt till ersättning av landskapet för väghållningskostnaden. Ersättningen bestämmes med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 91 §. Av ersättningen skall den kommun, inom vars område vägen är belägen, till staten gälla gottgörelse enligt de i 95 § stadgade grunderna.

98 §.

Vid bestämmandet av de jämförelsetal, som i 95 § avses, beaktas

06930
ej gångstigar, som äro allmänna vägar, ej heller särskilda vintervägar.

Allmänna bestämmelser.

99 §.

Därest landskapsstyrelsen icke annorlunda förordnar, är kommun icke berättigad att i fråga om väg inom stadsplaneområde erhålla ersättning av landskapsmedel för de utgifter, vilka åsamkas kommunen enligt stadgandena i 9 kapitlet, eller för ersättningar som utgivits med anledning av i denna landskapslag förutsatt expropriation. Jämväl då landskapet är väghållare åligger det kommun att gentemot landskapet svara för gäldandet av sagda ersättningar, såvitt landskapsstyrelsen icke besluter annorlunda.

Åsamkas landskapet såsom väghållare merkostnader till följd av att väg enligt kommunens beslut bygges efter högre standard än som betingas av samfärdselns behov, skall kommunen erlægga dessa kostnader.

100 §.

Vid bestämmandet av kostnaden för väghållning beaktas icke allmän förvaltningskostnad eller kostnad för vägundersökningar, ej heller utgift för anskaffning och underhåll av byggnader, bilar och

arbetsmaskiner, som äroerforderliga för väghållningen.

De ersättningar, vilka skola utbetäas enligt stadgandena i 9 kapitlet, men vilka icke föranledas av åtgärd i omedelbar anslutning till vägs underhåll, hänföras till kostnad för vägs byggande. Utgift för de enligt nämnda stadganden utgående ersättningarnas fastställande ävensom för utförande av vägförrättning samt verkställande av i denna landskapslag förutsatt expropriation beaktas på motsvarande sätt antingen i kostnad för byggande eller i kostnad för underhåll av väg.

De medel, som väghållare beträffande bygdeväg uppbär i avgifter enligt 18 § för begagnande av färja eller i ersättning för upplåtelse av område eller i annan dylik gottgörelse, fördelas mellan landskapet och den kommun, inom vars område bygdevägen är belägen, i samma förhållande som kostnaden för sagda vägs underhåll, dock så, att där fråga är om väg inom Mariehamns stadsplanlagda område medlen, med undantag av färjavgifterna, i sin helhet tillfalla staden.

101 §.

Vid bestämmandet av ersättningarna för väghållning beaktas landvägarnas och bygdevägarnas i 95 § avsedda längder sådana de voro

vid ingången av det år, varom fråga är.

102 §.

Det ankommer på landskapsstyrelsen att för varje år i efterhand fastställa de ersättningar, vilka kommunerna äga utbetala enligt vad ovan i detta kapitel stadgats. Ersättningarna skola inbetalas till landskapsstyrelsen på utsatta tider.

Landskapsstyrelsen fastställer och utbetalar jämväl de i detta kapitel avsedda ersättningar, som landskapet skall utgiva till kommunerna.

Är kommun väghållare, skall landskapet i förskottsersättning för bestridande av utgifterna för vägs byggande till kommunens förfogande ställa medel i den mån arbetet fortskrider enligt plan, som godkänts av landskapsstyrelsen. Ersättning, som av landskapsmedel tillkommer kommun för underhåll av väg, utbetalas till kommunen under det löpande underhållsåret.

Beslut, varigenom landskapsstyrelsen fastställt ersättning, som i denna paragraf avses, skall i tjänsteväg bringas till kommunens kännedom.

103 §.

Utan hinder av vad ovan stadgats må kommun för särskilt fall

åtaga sig att beträffande viss landsväg delvis eller helt svara för väghållningskostnaden eller i fråga om bygdevägar förbinda sig att svara för dylik kostnad i större utsträckning än ovan i detta kapitel är stadgat.

När skäl därtill är, må kommun befrias från förbindelse, som den enligt 1 mom. åtagit sig.

104 §.

Landskapsstyrelsen må, då särskild anledning därtill provas föreligga, på ansökan minska beloppet av den ersättning, som kommun enligt stadgandena i detta kapitel äger utbetala, eller befria kommun från ersättningens utgivande, så ock höja beloppet av den ersättning, som kommun enligt stadgandena i detta kapitel är berättigad att utfå av landskapet.

Medför utbetalningen av ersättning inom utsatt tid svårighet för kommun, må landskapsstyrelsen medgiva förlängning av betalningstiden.

12 kap.

Om vägnämnd.

105 §.

I varje landskommun skall finnas vägnämnd, därest icke land-

skapsstyrelsen på framställning av kommunen förordnar, att kommunalstyrelsen äger fullgöra vägnämndens uppgifter.

Vägnämnden består av ordförande, viceordförande och tre ledamöter, vilka före september månads utgång väljas av kommunalfullmäktige för följande tre år. Angående valbarhet samt den valdes avsägelse rätt och avgång under mandattiden gäller vad om kommunala förtroendeuppdrag härutinnan är stadgat.

I fråga om ärendenas behandling och fattande av beslut samt sökande av ändring i vägnämnds beslut gäller i tillämpliga delar vad om kommunalstyrelse är stadgat.

106 §.

Vägnämnden verkar som beredande och verkställande organ inom kommunens vägförvaltning. Därutöver äger nämnden handhava de uppgifter, som i landskapslag eller -förordning eller med stöd av dessa eljest uppdragits åt densamma.

Det ankommer på vägnämnden särskilt:

- 1) att årligen uppgöra beräkning över kommunens vägutgifter;
- 2) att taga initiativ och göra framställningar i frågor rörande vägnätets utveckling och vägförhållandenas förbättring inom kommunen;

3) att avgiva av myndigheter infordrade utlåtanden i vägfrågor samt

4) att granska riktigheten av ersättningar och andra betalningar som kommunen med stöd av denna lag har att erlægga eller uppbära.

Är landskommun väghållare, tjänstgör vägnämnden jämväl såsom i 22 § avsedd väghållningsmyndighet.

107 §.

De uppgifter, vilka enligt 106 § i landskommun ankomma på vägnämnden handhas i Mariehamn av stadsstyrelsen eller av annan stads myndighet, som förordnats att handha desamma. Om sökande av ändring i sådan myndighets beslut gäller i tillämpliga delar vad som är stadgat om besvär över beslut av stadsstyrelsen.

13 kap.

Om straffpåföljder, tvångsåtgärder och ändringssökande.

108 §.

Var som

1) bryter mot förbud eller föreskrift, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 50 § 1 mom., 53 § 1 mom., 54 § 1 mom., 58 § 2 mom. eller 59 §;

2) mot bättre vetande eller av grov vårdslöshet förfar i strid

mot förbud, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 41, 43 eller 44 §§;

3) olovligen befar bro eller färja med tyngre fordon eller lass än som meddelats vara tillåtet; eller

4) olovligen på väg framför arbetsmaskin eller annat sådant redskap, som med hänsyn till tyngd eller konstruktion är ägnat att skada vägen,

straffes, såframt strängare straff därför icke är stadgat annorstädes, med högst 100 dagsböter.

109 §.

Har förbud eller föreskrift, som stadgats i denna landskapslag eller utfärdats med stöd av densamma, icke iakttagits, må landskapsstyrelsen medelst vite eller genom berättigande av väghållningsmyndighet eller annan, som frågan angår, att fullgöra erforderligt åliggande skrida till åtgärder för åstadkommande av rättelse i vad olagligen gjorts eller underlåtit. Dylikt åliggande skall fullgöras på bekostnad av den därtill skyldige, såvida landskapsstyrelsen icke av särskild anledning förordnar annorlunda.

Är i 1 mom. avsedd, av väghållningsmyndighet påyrkad rättelse

sakenlig och uppenbarligen nödvändig, må vederbörande magistrat eller länsman berättiga väghållningsmyndigheten att vidtaga erforderlig åtgärd, dock icke att undanröja, flytta eller omändra byggnad.

Är i sådant fall, varom i 2 mom. stadgas, brådskande åtgärd erforderlig för avvärjande av samfärdseln omedelbart hotande fara eller är fråga om rättelse i olovlig åtgärd, som berör vägområdet, må väghållningsmyndigheten draga försorg om dess utförande.

Ovan i 2 och 3 mom. avsedd rättelse utföres på väghållarens bekostnad. Landskapsstyrelsen må dock på framställning av väghållningsmyndigheten ålägga den, på vilken rättelsens utförande skulle ankommit, att delvis eller helt ersätta väghållarens kostnader för åtgärderna.

För de fall, vilka avses i 23 och 42 §§, skola stadgandena i sagda paragrafer lända till efterrättelse.

110 §.

Är väghållningsmyndighet berättigad att utföra i denna landskapslag avsedd åtgärd på annans bekostnad, må kostnaderna uttagas tvångsvis i den ordning som för utmätning av allmänna avgifter

är stadgad.

111 §.

Om sökande av ändring i beslut, som meddelats, eller i åtgärd, som vidtagits vid vägförrättning, gäller vad i lagen om skifte är stadgat om anförande av besvär över lantmäteriförrättning; och skall härvid iakttagas, att vid anförandet av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid ~~anförandet av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid~~ förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningsens avbrytande ogillats, besvärs tiden räknas från det förrättningen förklarats avslutad.

I fråga om handläggningen vid ägodelningsrätt av besvärsmål, som här avses, samt om ändringssökande i utslag, som därvid meddelats, skola desslikes bestämmelserna i lagen om skifte i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kommun har rätt att söka ändring i beslut vid vägförrättning eller i därvid verkställd åtgärd, såvida den anser, att förverkligandet av enligt stadsplane- eller byggnadsplanelagstiftningen fastställd plan eller härtill hörande bestämmelse därigenom försvåras.

112 §.

I länsstyrelsens beslut i fråga om annan enligt stadgandena i 9 kapitlet utgående ersättning än sådan, som avses i 68 § 3 mom. äger sakägare rätt att söka ändring genom att väcka talan vid underrätten på den ort, där fastigheten är belägen. Sådan talan skall vid äventyr av talans förlust anhängiggöras inom nittio dagar från den, då sakägaren erhöill del av beslutet.

113 §.

Om anförande av besvär över landskapsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut, som angår i denna landskapslag eller i med stöd av densamma utfärdad bestämmelse avsedd annan fråga än sådan, i vilken ändring må sökas genom väckande av talan vid under rätt, gäller vad om ändringssökande i förvaltningsmål i allmänhet är stadgat.

Lag samma vare om anförande av besvär jämväl över annan myndighets beslut i fråga av den beskaffenhet, som i 1 mom. omförmäles.

Över länsstyrelsens beslut, varigenom förordnande meddelats om företagande av vägförrättning eller ersättningsyrkande hänskjutits till vägförrättning, må besvär ej anföras.

114 §.

Beslut om fastställande av vägplan, förändring av enskild väg till allmän eller indragning av väg samt beslut, varigenom den i 86 § omförmälda klassindelningen fastställles, meddelas efter anslag, och besvärstiden räknas härvid från den dag, då beslutet meddelades.

115 §.

Besvär över landskapsstyrelsens beslut i ärende, som i denna landskapslag avses, utgöra ej hinder för beslutets verkställande, såframt ej den myndighet, som handlägger besvären, annorlunda förordnar.

Lag samma vare ifråga om besvär över annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23, 30 eller 59 §§ eller som angår fastställande av vägplan eller byggande av väg.

Vad i 1 mom. är stadgat äger icke tillämpning på landskapsstyrelsens beslut, varigenom landsväg eller enskild väg förändrats till bygdeväg eller allmän väg indragits, därest kommun är besvärande, och ej heller på beslut, varmedelst landskapsstyrelsen fastställt vägplan.

I beslut, som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom. eller

109 § 1 mom., må förordnas, att beslutet går i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

14 kap.

Särskilda stadganden.

116 §.

Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1958.

Redan innan denna landskapslag träder i kraft, må erforderliga förberedande åtgärder vidtagas för landskapslagens verkställighet.

117 §.

Denna landskapslag tillämpas från och med dess ikraftträdande på vägar, som då underhållas såsom landsvägar och i vilka jämväl inbegripas de i 11 § 1 mom. landskapslagen den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland (1/29) omförmälda landsvägsdelarna, dock med iakttagande av stadgandena i landskapslagen angående införande av denna landskapslag. De områden, som för landsvägar och landsvägsdelar begagnats för sådant ändamål, som i 3 § 2 mom. omförmäles, räknas från denna landskapslags ikraftträdande såsom vägnas biområde.

Under vilka förutsättningar och i vilken ordning enligt äldre landskapslag såsom kommunal- eller byvägar underhållna vägar samt vissa andra vägar, som äro att anse såsom allmänna, skola med anledning av den nya landskapslagens trädande i kraft förklaras vara bygdevägar, därom stadgas i landskapslagen om denna landskapslags införande.

118 §.

När redan förefintlig allmän eller såsom allmän ansedd väg i stöd av landskapslagen angående införande av denna landskapslag förändras till bygdeväg, får den nya väghållaren utan lösen övertaga vägområdet samt de för ändamål, som i 3 § 2 mom. av denna landskapslag omförmäles, i besittning tagna, till vägs biområde hänförliga områdena. Härvid skall till den nya väghållaren på dennes yrkande överlätas nödigt område för uttagning av väghållningsämne, därest sådant område för ändamålet reserverats. Den rätt till på områdena befintliga, för vägändamål tillkomna byggnader, anordningar och andra anläggningar, som tillkommit den förutvarande väghållaren, övergår likaledes utan lösen till den nya väghållaren.

Har den förre väghållaren tillkommit för viss tid gällande

eller eljest begränsad rätt att uttaga väghållningsämne eller rätt till enskild väg, övergår även sådan rätt utan lösen till den nya väghållaren.

Väg, som förändrats till bygdeväg, övergår till den nya väghållaren jämte den rätt till röjning av invid vägen befintliga områden, varom stadgas i 7 § landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland (6/24) och 2 § 5 mom. landskapslagen den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden rörande vägväsendet i landskapet Åland (1/29).

119 §.

Är företag, som avser byggande av landsväg eller dess flyttande eller annan förbättring, vid denna lags ikraftträdande under utförande och har ej inlösen av erforderligt område för vägen skett samt ersättningarna ej bestämts, skall denna landskapslag tillämpas vid företagande av de åtgärder, vilka äro nödiga för vägföretagets fullföljande. Beträffande landsväg eller del därav, på vilken vägarbetet påbörjats förrän denna landskapslag trädde i kraft, må dock 67 § 1 mom. icke tillämpas, och i fråga om kommun ej heller 67 § 2 mom.; dock skall 12 § i land-

skapslagen innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland, sådan den lyder i landskapslagen av den 18 april 1939 (2/39) äga tillämpning på kommun.

Har genom beslut av landskapsstyrelsen före denna landskapslags ikraftträdande fastställts plan för vägföretag, som i 1 mom. omförmäles, skall med avseende å sådan plan gälla vad i denna landskapslag stadgas om laga kraft vunnen vägplan. Sagda beslut skall dock medelst kungörelse bringas till allmän kännedom i vederbörande kommun. Har vägarbetet för planens genomförande icke påbörjats, räknas den i 28 § bestämda terminen från landskapslagens ikraftträdande. Beträffande vägområde, på vilket vägarbetet påbörjats, skall vägrätt som i 29 § avses, anses hava uppkommit, när denna landskapslag trädde i kraft, men på ersättningen för områdets upplåtande beräknas räntan från utgången av den månad, under vilken vägarbetet påbörjades.

Vad här är stadgat om landsväg avser i tillämpliga delar jämväl inom Mariehamn befintliga landsvägsdelar.

120 §.

Har med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland (6/24) be-

slut meddelats om förändring av kommunal- eller byväg till landsväg, men vägen icke före denna landskapslags ikraftträdande blivit enligt förstnämnda landskapslags 61 § 1 mom. godkänd, skall beslutet förfalla, såframt vägen icke inom två år från denna landskapslag trädde i kraft försatts i det skick, som i sagda lagrum är avsett.

Beslut om byggande eller förbättring av kommunal- eller byväg skall förfalla, ifall icke vägarbetet påbörjats före denna landskapslags ikraftträdande. Har vägarbetet påbörjats, skall den äldre landskapslagstiftningen äga tillämpning, såvitt icke annat följer av vad i 3 § landskapslagen angående införande av denna landskapslag är stadgat.

121 §.

I fråga om de kommunalvägar, som icke förändrats till bygdevägar enligt landskapslagen om denna landskapslags införande och ej heller indragits såsom allmänna vägar, skola de äldre stadgandena äga tillämpning intill dess annorlunda förordnas.

Jämväl efter det beslut om kommunalvägs förändrande till bygdeväg trätt i kraft, skall tidigare gällande stadganden tillämpas i fråga om ersättning, som föranledes av överlåtelse av

område eller inskränkning av nyttjanderätt enligt 6 § landskapslagen innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland (1/29), eller vartill eljest uppkommit rätt, innan beslutet blev gällande, eller då fråga är om debitering, uppbärande och redovisning såväl av kostnaderna för avhjälpande av bristfälligheter, vilka yppats vid de enligt äldre landskapslag förrättade vägsynerna på kommunalvägar som ock av övriga, av väghållningen beträffande kommunalväg föranledda utbetalningar.

122 §.

Därest kommunalväg eller annan redan förefintlig väg, som är att anse såsom allmän, men enligt landskapslagen angående denna landskapslags införande icke förändrats till bygdeväg, sedermera overtages såsom landsväg eller bygdeväg, skall vad om enskild vägs förändring till allmän väg är stadgat äga tillämpning, dock så, att i 118 § avsedda rättigheter och förmåner skola överlätas till väghållare utan ersättning.

123 §.

Förekommer vid denna landskapslags ikraftträdande byggnad på väg- eller biområde, som avses i 31 §, må den förbliva orubbad. Orsakas av sådan byggnad fara eller olägenhet för den allmänna sam-

seln eller för begagnandet av biområdet, skall vad i 42 § 2 mom.

är stadgat äga tillämpning.

124 §.

Tillstånd att hålla grind på bygdeväg eller på gångstig, som är a
landsvägs natur, eller annat sådant särskilt tillstånd, som av ve-
derbörande myndighet härförinnan meddelats, skall ej upphöra att
gälla till följd av denna landskapslags ikraftträdande.

125 §.

Närmare bestämmelser om behandlingen av vägfrågor samt övriga
föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna
landskapslag utfärdas genom landskapsförordning.

126 §.

Genom denna landskapslag upphävas, såvitt icke annorlunda är
stadgat, landskapslagen den 16 juni 1924 angående byggande och un-
derhåll av vägar på landet i landskapet Åland (6/24), landskapsla-
gen den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden angående vä-
väsendet i landskapet Åland (1/29) med undantag av dess 16 § 1 mom.
jänte senare företagna ändringar, 25 kap. § § byggningsbalken, till
den del sagda lagrum ännu är gällande, så ock övriga stadganden,
som strida mot denna landskapslag.

Mariehamn den

1957

L a n d s k a p s l a g

angående införande av landskapslagen om allmänna vägar i landska-
pet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Landskapet övertager från den 1 januari 1958 att såsom lands-
vägar underhållas de inom Mariehamns stad belägna landsvägsdelar-
na, såvitt staden icke dessförinnan med stöd av 20 § 1 mom. land-
skapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland med avseende å
dylik landsväg förordnats att vara väghållare.

Före den i 1 mom. nämnda tidpunkten skola alla landsvägsdelar
vara försatta i sådant skick, att de uppfylla de skäligen anspråk,
som böra ställas på landsväg. Underlåter kommun att fullgöra

densamma åliggande skyldighet härutinnan, bör den utgiva ersättning därför enligt vad i 2 § stadgas.

2 §.

För att utreda landsvägsdelarnas skick skall vägingenjören eller den person, som han därtill förordnar, senast sex månader före ikraftträdandet av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland i vederbörande kommuner förrätta besiktning, vid vilken en representant för kommunen bör beredas tillfälle att närvara.

Landsvägsdel, som till följd av i kommunens väghållning inträffat försummelse är i bristfälligt skick, skall genom kommunens försorg försättas i vederbörligt stånd senast före den efterbesiktning, som bestämmes av förrättningsmannen. Hava bristerna icke före denna besiktning blivit behörigen avhjälpta, skall kommunen utgiva ersättning för de kostnader, som föranledas av kommunen åliggande istandsättningsarbeten.

För uppskattning av den ersättning, som i 2 mom. avses, skall, därest överenskommelse om ersättningen icke träffas, en nämnd tillsättas, bestående av ordförande och två ledamöter. Nämndens ordförande och den ena ledamoten utses av landskapsstyrelsen och den andra av kommunens styrelse i vederbörande kommun eller, om denna

underlåter att utse ledamot, av länsstyrelsen.

Sedan nämnden fullgjort sitt uppdrag och insänt förrättningshandlingarna till landskapsstyrelsen, ankommer det på denna att avgöra frågan om skyldighet för kommunen att utbetala i 2 mom. avsedd ersättning. Härvid må kommunen, om särskild anledning därtill är, jämväl åläggas att gälda kostnaderna för ersättnings uppskattning.

3 §.

De inom landskommunerna och Mariehamns stad belägna vägar eller delar av dem, vilka underhållas såsom kommunal- eller byvägar och vilkas betydelse för den allmänna samfärdseln är åtminstone så avsevärd som i 8 § landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland är nämnt om bygdeväg, skola senast inom två år efter det nämnda landskapslag trätt i kraft förklaras för bygdevägar. Av särskild anledning må landskapsstyrelsen föreskriva förlängning av denna tid. Motsvarar väg icke i sitt tidigare skick de skäligen anspråk, som kommunal- eller byväg bör uppfylla, skall den istandsättas på sätt i 6 § stadgas. Beslut om vägs förklarande för bygdeväg meddelas beträffande envar väg av landskapsstyrelsen, sedan sådan utredning verkställts, som i 4 och 5 §§ omförmäles.

Beslut, varigenom väg förklarats för bygdeväg eller därom gjord framställning eller yrkande ogillats, skall meddelas efter anslag, och besvärstiden räknas härvid från den dag, då beslutet meddelades.

Vad i 1 mom. är stadgat skall äga motsvarande tillämpning med avseende å kommunal- eller byväg, vars byggande enligt därom meddelat beslut påbörjats före den nya väglagens ikraftträdande men som icke därförinnan färdigbyggets.

Likaså skola stadgandena i 1 mom. tillämpas, då fråga är om sådan väg inom Mariehamns stad, vilken, ändå att den icke är i äldre landskapslag avsedd kommunalväg eller landsvägsdel, likväl av gammalt ansetts eller på annan grund är att anse som allmän väg.

4 §.

Landskapsstyrelsen åligger att i god tid föranstalta om utredning angående de i landskommunerna belägna vägar, som i 3 § avses. Av utredningen böra beträffande envar väg framgå dess egenskap av kommunal- eller byväg, dess betydelse för den allmänna samfärdseln, dess skick, de platser för uttagande av väghållningsämne, som reserverats eller skola reserveras för vägen, så ock övriga

omständigheter rörande vägen, vilka vid bedömandet av den fråga, som här avses, böra beaktas. Till utredningen skall fogas karta över kommunal- och byvägarna inom envar kommuns område.

Utredningen och de av landskapsstyrelsen på grund härav särskilt för varje kommun uppgjorda förslagen för bestämmande av de vägar, vilka skola förklaras för bygdevägar, skola för framställande av anmärkningar under minst en månads tid hållas för allmänheten tillgängliga på lämpligt ställe inom vederbörande kommun. Kommunalfullmäktige bör beredas tillfälle att avgiva yttrande med anledning av förslaget och de anmärkningar, som till äventyrs framställts mot detsamma, varefter landskapsstyrelsen avgör ärendet såsom i 3 § är sagt.

5 §.

I fråga om de i 3 § avsedda vägar, vilka äro belägna inom Mariehamns stad, ankommer det på stadsstyrelsen att verkställa utredning före ikraftträdandet av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland. Av utredningen böra de i 4 § 1 mom. nämnda omständigheterna framgå, och till densamma skall fogas karta över de vägar, om vilka fråga är.

Förslag för bestämmande av de i 1 mom. nämnda vägar, som skola

förklaras för bygdevägar, uppgöres av stadsfullmäktige. Förslaget jämte den utredning, som utgör grunden härför, skall under minst en månads tid hållas i staden tillgängligt för allmänheten för framställande av anmärkningar. Göras anmärkningar, böra stadsfullmäktige avgiva yttrande över desamma. Sedan de tillkomna handlingarna inkommit till landskapsstyrelsen, äger landskapsstyrelsen, efter att vid behov hava verkställt besiktning eller införskaffat ytterligare utredning, avgöra ärendet såsom i 3 § är sagt.

6 §.

I beslut, varigenom väg förklaras för bygdeväg, skall utsättas viss tid, inom vilken vägen, såvitt på densamma finnas bristfälligheter, skall på överlåtarens åtgärd försättas i det skick, som i 3 § angives. Föt utredande av vägens skick skall vägingenjören eller den person, som han därtill förordnar, företaga mottagningsyn på vägen, när marken är bar. Synen, till vilken böra kallas en företrädare för vägens överlåtare samt i landskommun länsman, skall hållas senast inom tre månader efter utgången av den i beslutet utsatta fristen.

Befinnes det vid mottagningsyn eller vid den fortsatta syn,

som därvid föreskrivits, att vägen är i skick, förändras densamma till bygdeväg från följande månads början. Hava de istandsättningsarbeten, som för överlåtaren föreskrivits vid mottagningsynen, icke utförts före den fortsatta synen eller före den efterbesiktning, som av särskilda orsaker till äventyrs ytterligare påbjudits, sker vägens istandsättande genom landskapets försorg på överlåtarens vägnar, därest icke landskapsstyrelsen förordnar, att beslutet om vägens övertagande såsom bygdeväg skall återgå. Då vägen istandsättes genom landskapets försorg, ankommer det på vägingenjören att uppgöra beskrivning över de för vägens istandsättande erforderliga arbetena jämte kostnadsförslag. Landskapsstyrelsen bestämmer medelst beslut, vilka arbeten som erfordras för vägens försättande i laga skick, och vägen förändras till bygdeväg från ingången av den månad, som följer på den, under vilken beslutet meddelades.

Sedan de erforderliga arbetena genom landskapets försorg utförts, fastställer landskapsstyrelsen medelst beslut beloppet av den ersättning, som vägens överlåtare är skyldig att gälda till landskapet för de av istandsättningsarbetena föranledda kostnaderna.

Vad här är stadgat om överlåtarens skyldighet med hänsyn till istandsättande av väg skall i tillämpliga delar jämväl gälla överlåtare av väg enligt 118 § landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland åliggandeskyldighet att tillhandahålla den nya väghållaren nödigt område för uttagande av väghållningsämnen för väge

7 §.

Vid de besiktningar och syneförrättningar, som i 2 § 1 och 2 mom samt 6 § avses och som hållas inom Mariehamns stad, åligger det förrättningsmannen att uppgöra förslag till fastställande av de vägars ändpunkter, vilka ansluta sig till gata, torg eller annat trafikområde av motsvarande art. Sedan landskapsstyrelsen, till vilken förslagen skola översändas, inhämtat yttrande av stadsfullmäktige, fastställles de ifrågavarande vägarnas ändpunkter.

8 §.

Har underhållet av väg, som förklarats för bygdeväg, varit utgivet på entreprenad, upphör entreprenadavtalet att gälla, då vägen förändras till bygdeväg, och är vägens överlåtare skyldig att ersätta den skada, som genom avtalets upphörande måhända tillskyndats entreprenören.

Därest lån upptagits för väg, som förklarats för bygdeväg,

svarar låntagaren för lånets återbetalning. Lämna de för vägen samlade medlen behållning, tillhör denna vägens överlåtare.

9 §.

I landskapsstyrelsens beslut jämlikt 6 § 2 mom. om bestämmande av de för vägs istandsättande erforderliga arbetena må ändring sökas endast genom anförande av besvär över enligt 3 mom. av sagda paragraf meddelat beslut i fråga om vägöverlåtarens skyldighet att utgiva ersättning.

10 §.

Vägnämnd, varom stadgas i 12 kap. landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland, bör tillsättas i god tid, innan sagda landskapslag träder i kraft.

11 §.

Närmare anvisningar angående tillämpningen av denna landskapslag utfärdas av landskapsstyrelsen.

12 §.

Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1958.

Mariehamn den 1957.